

JULI THY



1995

65. årgang

65. årgang



**FOTO expert doubler op...
Få to sæt farvebilleder
og betal for 1...**

- hos FOTO expert
får du Danmarks flotteste
farvebilleder, og alle
24x36 film (135) leveres på

1 TIME

I stedet for et
ekstra sæt
farvebilleder
kan du vælge
at få en ny film
med i prisen - eller rabat på

KR. 1.-
Pr. billede.

Når FOTO expert fremkalder dine film,
får du 2 sæt farvebilleder, på en time.
Et til glæde for dig og
et til at glæde familien
og vennerne med.



FOTO
MAGASINET

STORETORV 2 · 7700 THISTED · TLF. 97 92 12 88

H.M. AUTOMATIC A/S

WILHELMSBORG · 7700 THISTED · TLF. 97 92 63 00



Elektriske styre- og fordelingstavler
Mimic-tavler i mosaiksystem
Styringstekniske komponenter



SMEDE & MASKINFORRETNING
HUNDAHL A/S
TILSTED · Silstrupvej 24 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 11 33



AUTORISERET

NEW HOLLAND

FORHANDLER

JUL I THY

1995

65. ÅRGANG



UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske Boghandleres Kommisionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

65. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 185, Tved, 7700 Thisted. Tlf. 97 98 15 85

Indholdsfortegnelse

<i>Nødlandingen ved Rosvang 4. maj 1945 opklaret</i> Af Henning Skov, H. C. Andersensvej 46, 8800 Viborg	3
<i>Sjørring Sø - hændelser ved vand</i> Af Jens Jørgen Bangsgaard, Baunevej 37, Osted, 4000 Roskilde	9
<i>Ædelt metal i et umalet skrin</i> Minder fra Hurup private Mellem- og Realskole ved Esther Saarup, Vestparken 17, Lind, 7400 Herning	15
<i>En idealist, men absolut ikke en helt</i> Af Jørgen Møller, Ved Parken 22, Koldby	21
<i>Soldat fra Thy skrev hjem om sølvbryllup i kongefamilien</i> Ved Else Marie Bredgaard, Siriusvej 32, Uglev, 7790 Thyholm	25
<i>Sommerfåvøl' på Strøget</i> Af forfatteren Søren Sørensen, Ellekrogen 28, 2950 Vedbæk	30
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Fra det ny album</i>	57
<i>Fra læserne</i>	67
<i>Register</i>	69
<i>Annoncer</i>	70

Forsidemotiv:

Gengivelse af JUL i THY's forside 1934
Thisted Rådhus efter oliemaleri af Henning Jensen

Fotos fra:

Henning Skov, Preben Lind, Rudolf Reichardt,
Zonen, Klaus Madsen, Peter Mørk m. fl.

Eftertryk ikke tilladt

Wadmann Bogtryk/Offset, Thisted

ISBN 87 85 131 24 5

Nødlandingen ved Rosvang 4. maj 1945 er opklaret

Henning Skov har fundet frem til personerne, der var med i det tyske fly.

Om eftermiddagen 4. maj 1945 blev Emma og Peder Fink viet i Jannerup Kirke. Da deres forestående guldbryllup blev omtalt i Thisted Dagblad 29. april 1995 af Mette Fastrup, hed det i et afsnit:

»Selve bryllupsdagen omfattede flere begivenheder, som ellers ikke hører en bryllupsdag til. En tysk maskine landede på Rosvang Mark lige ved ejendommen i Jannerup. Den var efter sigende på vej et eller andet sted hen med en tysk dame, der skulle bringes uden for farezonen. Maskinen fløj tør for benzin og landede på marken. Hvad der blev af damen, vides ikke, men tyskerne satte vagt ved maskinen, som senere på dagen blev beskudt af fire engelske maskiner«.

Til det kan føjes, at det vides, hvad der blev af damen. Hun var ikke tysker, men dansker. I 50 år har Henning Skov, tidligere assistent på Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg, samlet materiale om nødlandingen på Rosvangs jorder. Efter et omfattende detektivarbejde har han fundet frem til både damen og piloten i det tyske fly. Det fortæller han om i denne artikel:

Ved middagstid den 4. maj 1945 indtraf den begivenhed, der vakte stor opmærksomhed i den stedlige befolkning. Et stort tremotoret tysk transportfly dukkede op i meget lav højde. Motorerne satte ud, og piloten måtte



Dette billede af mig i SAS-uniform er faktisk historisk. Det er taget i 1951, året efter, at luftfartsselskabet SAS blev en realitet. Emblemerne i kasketten og på brystet er SAS-emblemer, medens destinktionerne på ærmerne og i knaphullet samt de forgyldte knapper er DDL's bomærke, en flyvende måge i en hvid cirkel på mørkeblå baggrund. (DDL = Det Danske Luftfartselskab).



Det nødlandede tyske transportfly på marken ved Rosvang, fotograferet 6. maj 1945 af Henning Skov.

derfor nødlande omgående. Nødlandingen fandt sted på en stor mark tæt ved gården Rosvang. Landingsstedet blev sænket, men jorden var så blød, at det brød sammen ved den hårde landing, og flyet foretog som følge heraf en såkaldt mavelanding.

En landbrugsmedhjælper, der arbejdede i nærheden, løb straks hen til flyet. Det viste sig, at de ombordværende – to piloter, et mindre antal militærpersoner samt en dansk kvinde – var sluppet fra landingen med mindre knubs og skrammer. Kvinden fortalte landbrugsmedhjælperen, at hun var født i Frederikshavn, hvor hendes familie stadig boede samt, at flyet var på vej dertil, hvor der fandtes en flyveplads ved navn Knivholt. Navigatøren havde imidlertid beregnet kursen for vestlig, og da brændstofbeholdningen var ved at være opbrugt, var flyets pilot nødt til at foretage nødlanding. De ombordværende blev kort efter afhentet af tyske køretøjer og angivelig befordret til Aalborg. Det skal tilføjes, at flyet samme eftermiddag blev beskudt af nogle engelske jagerfly, der passerede stedet.

Ejer af gården Rosvang var dengang pro-

prietær Jens Møller Støvring og hustru Anna Støvring. Der var tre børn i ægteskabet, alle piger, nemlig Karen Marie, Edel og Inge. De to sidstnævnte havde jeg gået i klasse med på Thisted Realskole.

Den 6. maj blev jeg kontaktet af Edel Støvring, der kendte min interesse for flyvning. Hun fortalte mig historien om det nødlandede fly. Så snart, det var muligt, cyklede jeg ud til Rosvang, medbringende mit Agfa-camera, der kun havde kostet 42 kr. ved anskaffelsen, men ikke desto mindre tog jeg fremragende billeder med det. Jeg fotograferede flyet fra forskellige vinkler og var også inde i kabinen, hvor der ikke fandtes stole, kun var gulvet dækket af halm. Derefter skyndte jeg mig tilbage til Thisted, hvor befrielsen stadig fejredes af befolkningen. Film og billeder fra Rosvang fulgte mig i årene fremover.

I 1967 blev jeg ansat på Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg. En betydelig del af mit arbejde her bestod i at sidde ved skranken på arkivets læsesal og hjælpe det stadigt stigende antal besøgende med forskellige former for forskning, skrifttydning m.m. I 1978 stødte jeg i mine gemmer på billederne af det

tyske fly, der nødlandede ved Rosvang den 4. maj 1945. Vel nok inspireret af mit arbejde på landsarkivet kom jeg på den tanke, at det kunne være interessant af forsøge baggrunden for denne hændelse opklaret. Da tyskerne den 19. september 1944 – under falsk luftalarm – havde arresteret de danske politifolk og i dagene derefter sendte dem til koncentrationslejre i Tyskland, kunne jeg naturligvis ikke få oplysninger fra den side.

Jeg indledte så mine undersøgelser med at skrive en stor artikel, der blev publiceret i Thisted Dagblad den 3. februar 1979, i håb om, at private på egnen måtte sidde inde med oplysninger. Desværre var resultatet negativt. Jeg fik kun en enkelt henvendelse, der ikke havde noget med sagen at gøre.

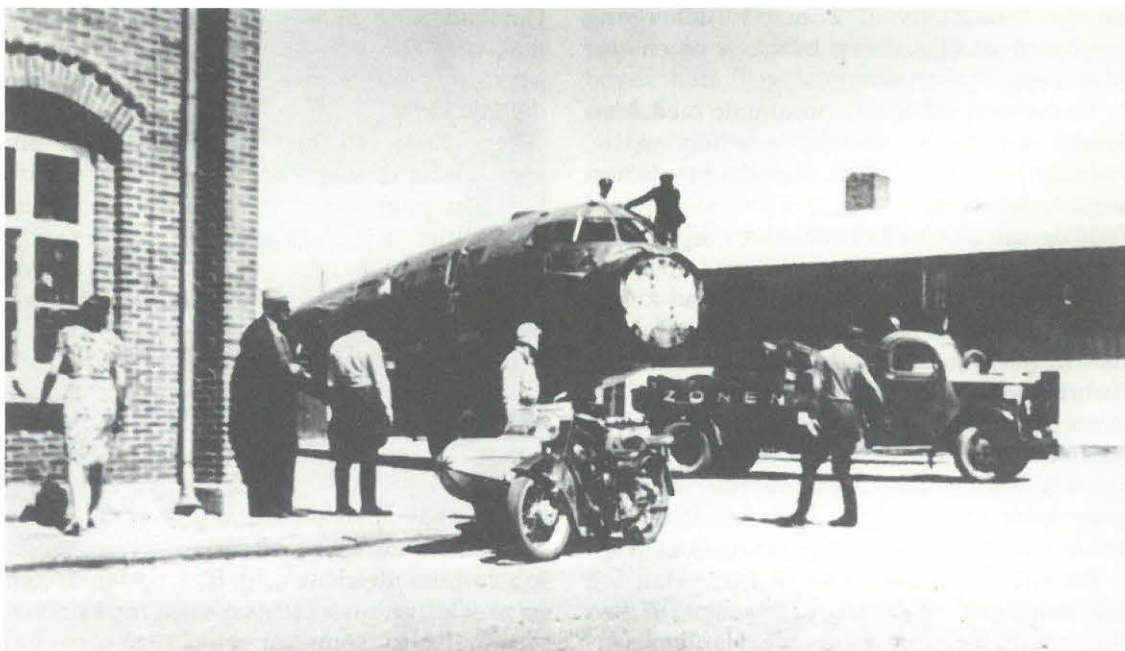
Derefter sendte jeg en artikel til Frederikshavn Avis, da den kvinde, der var ombord i det tyske fly, havde oplyst, at hun stammede fra Frederikshavn, og at hendes familie stadig boede der. Min artikel blev bragt på en forside i stor opsætning. Efter to måneders forløb modtog jeg et brev, der indledtes med ordene:

»Jeg er den kvinde, der var ombord i det tyske fly, der nødlandede i Thy den 4. maj 1945.«

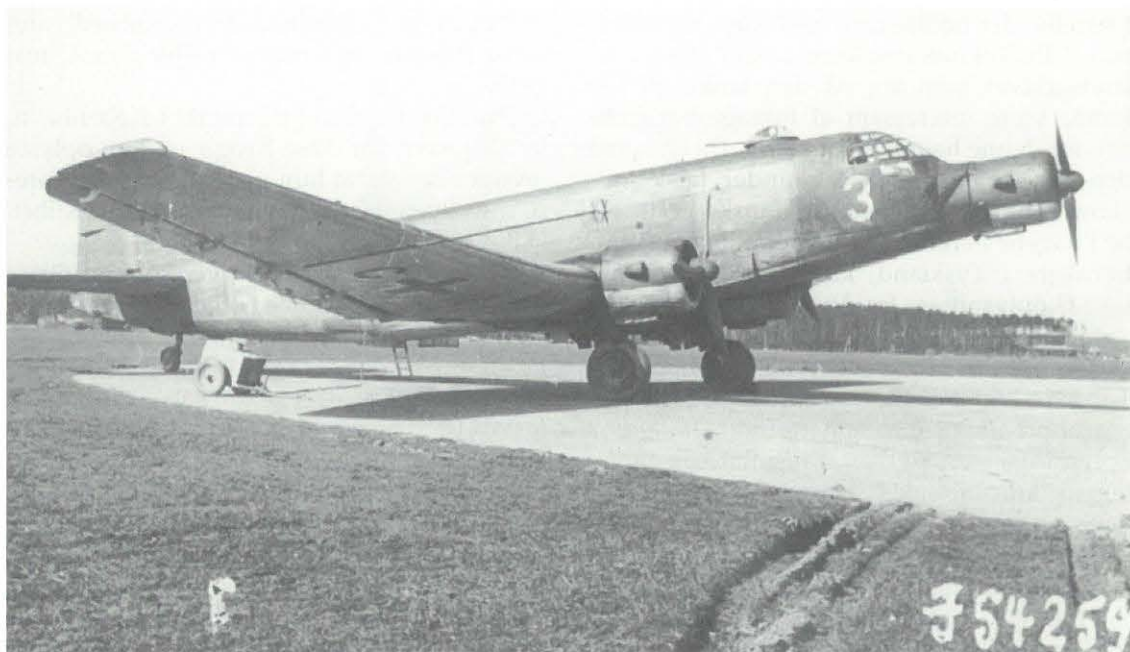
Hun boede på det tidspunkt i København, hendes navn var Aase Krogh, og hun oplyste iøvrigt i brevet, at hun var forlovet med føreren af flyet. Hans navn var Arthur Kührt. Han var født og opvokset i Lübeck.

Aase arbejdede under krigen som servitricer på en restaurant i Lübeck, og her havde hun truffet Arthur Kührt, da han ved lejlighed var hjemme på orlov. De mødtes flere gange, og det endte med, at bekendtskabet blev til en forlovelse. Hun bekræftede, at de havde forsøgt at nå til Frederikshavn.

Jeg havde flere telefonsamtaler med hende den følgende tid, hvor hun oplyste forskellige enkeltheder om den dramatiske flyvning, der var startet tidligt om morgenen fra Grosenbrode. Efter den tyske kapitulation blev Arthur Kührt sat til at flyve nogle specielle fly fra Aalborg lufthavn til Tyskland under engelsk kontrol. Aase Krogh fik plads i huset hos en familie i Aalborg. Hun så ikke meget til sin forlovede, de ligesom gled fra hinan-



Vraget af det tyske transportfly på blokvognen på Rosvang gårdsplads. Manden med stråhatten er proprietær J. M. Støvring, damen med ryggen til er datteren Edel Støvring. Foto: Zonen.



Et fly af typen JU 352 Herkules fotograferet på en flyveplads i Tyskland. Foto: Rudolf Reichardt.

den, og på et senere tidspunkt besluttede de at gå hver til sit.

Det nødlandede fly ved Rosvang blev iøvrigt demonteret af Zonen i Aalborg og transporteret til Aalborg lufthavn på en stor blokvogn.

Under min sidste telefonsamtale med Aase Krogh spurgte jeg hende, om hun vidste, hvor Arthur Kührt boede, men det havde hun ingen anelse om. Da jeg vidste, at han var født og opvokset i Lübeck, skrev jeg til den danske konsul, Poul Christensen, i Lübeck og forelagde ham sagen i håb om, at han kunne hjælpe. Efter et par måneders forløb skrev han til mig med oplysning om, hvor Arthur Kührt boede samt hans telefonnummer. Jeg skrev et brev til Kührt og vedlagde et sæt af de billeder, jeg havde taget af hans fly. Jeg ventede længe, men han svarede ikke. Jeg skrev igen og spurgte, om han havde modtaget mit brev med billederne, stadig intet svar.

En aften ringede jeg så til ham. Han tog selv telefonen og undskyldte meget, at han ikke havde besvaret min breve. Han var nærmest lamslået over at modtage mine billeder efter 33 års forløb.

Iøvrigt oplyste han, at flyet var af en helt ny type, der kun var fremstillet i ca. 30 eksemplarer, registreret som JU 352 Herkules. Han bad mig skrive og stille konkrete spørgsmål, som han lovede at besvare. Det gjorde jeg så, men han svarede ikke, og så opgav jeg det faktisk.

Jeg skrev en stor illustreret artikel om sagen i det danske Flyvehistorisk Tidsskrift. Den blev publiceret i nr. 3/1985. Og så var jeg færdig med den historie, troede jeg!

Men en aften sidst i oktober 1993 ringede min telefon. Det var en arkitekt ved navn Herluf Rasmussen fra Hjortsvang, der er beliggende i nærheden af Nørre Snede. Han oplyste, at han var meget flyveinteressert og ofte besøgte bl.a. tyske arkiver. Han var netop vendt hjem fra et tysk arkiv og fortalte, at han var kommet i snak med en tidligere tysk pilot, der havde deltaget i anden verdenskrig, hans navn var Rudolf Reichardt. I samtalens løb fortalte Reichardt, at han under krigen havde fløjet transportfly sammen med sin ven Arthur Kührt, som han siden 1945 forgæves havde søgt at finde!!

Selv var han – sammen med mange andre

tyske piloter – gået i engelsk krigsfangenskab på en lille flyveplads Eggebek, beliggende i Sydslesvig. Men Kührt var ikke i den lejr, og ingen vidste, hvor han var blevet af. Rudolf Reichardt var blevet løsladt efter to måneders forløb, og sammen med andre krigspiloter forsøgte han at finde ud af, hvad der var blevet af Arthur Kührt, men forgæves. Han havde hørt rygter om, at Kührt var flygtet til Danmark med sin forlovede, Aase Krogh, og antog, at hvis det var tilfældet, var de blevet gift og måske havde bosat sig i Danmark, men han kunne ikke få det bekræftet.

Herluf Rasmussen huskede min artikel i Flyvehistorisk Tidsskrift i 1985, og efter hjemkomsten sendte han Rudolf Reichardt en kopi af artiklen med et resumé på tysk. At sige, at jeg nærmest blev himmelfalden over den fuldstændig uventede opringning fra Herluf Rasmussen, er mildt sagt. Jeg skrev omgående til Reichardt og oplyste ham om Arthur Kührt's adresse og telefonnummer. Han svarede mig straks og skrev, at han var fuldstæn-



Arthur Kührt i flyveruniform 1944.



Aase Krogh og Arthur Kührt fotograferet i Lübeck 1943. De var forlovet, men blev ikke gift og gled fra hinanden, da krigen var forbi. Aase Dürke Krogh døde 2. december 1989. Hendes sidst kendte adresse var Stormgade 14 i København.

dig målløs og spurgte om, hvordan jeg i alverden havde kunnet finde alle disse oplysninger i Viborg. Han havde straks efter at have modtaget mit brev ringet til Kührt, de havde haft flere telefonsamtaler og aftalt af mødes.

Jeg har siden haft en omfattende korrespondance med Rudolf Reichardt, han har bl.a. vedlagt fotos og en kopi af Arthur Kührt's logbog: »Min sidste krigsdag«. Heri fortæller Kührt bl.a., at det efter starten fra Grosenbrode tidligt om morgenen den 4. maj var hans agt at finde frem til Eggebek, men det var umuligt for ham at finde pladsen, trods flere forsøg. Så satte han kursen ud over Kielerbugten, hvor der lå en masse tyske krigsskibe. Han mente sig mere sikker her end over land. Flyets radio fungerede ikke, og pludselig åbnede flere af skibene ild mod ham. De kendte ikke flytypen JU 352, fordi den var så ny. Kührt dykkede stejlt til lavflyvning. En manøvre, der ofte havde reddet ham i Rusland.

Han mistede nu fuldstændig orienteringen og fløj ind over land. Her så han danske vej-



Kabinen på JU 352 Herkules. Der er ingen stole, kun halm på gulvet. Arthur Kührt og Rudolf Reichardt fløj hårdt sårede tyske soldater ud af Rusland, bl.a. fra Stalingrad. Foto: Rudolf Reichardt.



Arthur Kührt i cockpittet på sit fly. Til venstre i billedet ses ansigterne af et par af besætningsmedlemmerne.

skilte og fortsatte flyvningen mod nord i meget lav højde. Han nævnte ikke, at hans forlovede var med. Da de nåede Rosvang, slap beholdningen af brændstof op, og derefter foretog han den tidligere beskrevne nødlanding.

I alle de breve, jeg har modtaget fra Rudolf Reichardt, har han fortalt mig om de frygteligste ting, han og Kührt oplevede, bl.a. i forbindelse med hjemtransport af lemlæstede tyske soldater fra russisk område, herunder Stalingrad. Alle disse minder har medført, at han skriver på sine memoirer, og jeg håber meget, at han vil give mig lov til at læse dem, når arbejdet dermed er slut.

For mig er det en stor tilfredsstillelse, at det – trods de 50 år, der er gået – er lykkedes at finde frem til historien bag nødlandingen ved Rosvang den 4. maj 1945 og dens hovedpersoner.

Men jeg erkender, at heldet på afgørende punkter har været med mig.

Henning Skov

Sjørring sø – hændelser ved vand

Af Jens Jørgen Bangsgaard

Efter at jeg for nogle år siden udarbejdede og skrev afhandlingen »Sjørring Sø – sagn og virkelighed«, har jeg syslet med tanken om at skrive en mere letlæselig og mindre støvet artikel om begivenhederne omkring tørlægningen af søen i 1860'erne. Peder Christian Bangsgaard, der var født i Villerslev den 1. oktober 1871 og døde den 1. maj 1938 som ejer af gården »Landbolyst« i Hundborg, var min farfar. Hans »En beskrivelse over Sjørring Sø i det nordlige Thy« har naturligt indtaget en central rolle både i afhandlingen og i nedenstående linier. Peder Christian Bangsgaard var i 1890 landvæsenselev på ROSVANG, en af de store gårde (den største) i den udtørrede sø.

Manden, der satte udtørringen i system, var kaptajn, folketingsmand, amtsforvalter Jens Christian Henrik Claudius Jagd. Denne var født i Fredericia den 27. april 1821 og døde i København den 27. juli 1895. I slaget ved Isted den 25. juli 1950 blev han alvorligt såret. Dette sammen med en tuberkulose fra de helt unge år fik Jagd til at forlade militæret i 1852. Derefter fulgte nogle år i et mere fredeligt erhverv som telegrafbestyrer i Nyborg i årene 1856-1863.

Længe før Dalgas udtalte sine berømte ord om »At hvad udad tabtes, skal indad vindes«,



Jens Jørgen Bangsgaard, født den 22. marts 1942, søn af Mary Bangsgaard, Poppelvej, Hurup, og afdøde gårdejer Niels Holm Bangsggaard, Refs ved Hurup. Studerende ved Landbohøjskolen 1964 til 1966. I 1969 ansat som lærer på Osted fri- & efterskole. Historie & arkæologistudier ved Københavns Universitet 1977 til 1984. Studier i danske forfatterskaber og anmeldelser, kronikker og faglige/pædagogiske artikler.



Rosvang juli 1995. Ifølge Kraks »Større gårde og Skove« hører der 296 ha agerjord og 6 ha skov til Rosvang. Ejer: Niels Chr. Larsen. Foto: Jørgen Miltersen.

var kaptajn Jagd besat af tanken om at skaffe landbruget mere jord gennem udtørring af kongerigets lavvandede søer.

Lokallhistorikeren Ole Bang skrev i 1908:

»Midt i halvtredserne fløj et underligt rygte omkring Sjørring Sø: »Der er een, der vil kaste søen ud«!

De fleste troede ikke, at dette kunne lade sig gøre, og man tænkte så småt, at det var galmands-ideer. Alligevel var man mere end før bleven modtagelig for, hvad der var alarmerende og skræmmende: Den nys overstandne tre-års krig og dette her med »en fri forfatning«, der i den almene befolknings tanker let kunne fremstilles, som at »magten og retten var frataget kongen«. Forfærdeligt! Det endte da nok med indbyrdes krig«, hed det. Jo, folk var bleven præparerede til at vente det værste. Men alligevel – Søens udtørring! Nej, det var dog for formasteligt.

Dog, der måtte være noget i gære, thi medens egnen førhen havde været næsten kemisk fri for fremmede folk, foer nu jævnlige flotte køretøjer med fine herrer ad søens nærmeste veje.

Der var virkelig noget i gære, og snart tonede sceneriets hovedperson offentligt frem, kaptajn J. C. H. C. Jagd.

Ifølge kontrakten, som i maj 1857 blev

underskrevet af kaptajnen og søens omboende lodsejere på kaptajnens daværende besiddelse: Rostrup Hovedgaard, – nu Gl. Raastrup, fremgår det, at omkostningerne og det eventuelle udbytte ved udtørringen skulle deles midt over mellem Jagd og lodsejerne. Disse skulle så senere fordele deres udgifter og indtægter imellem sig i forhold til deres andel af søgrænsen.

Kaptajn Jagd udtaler selv herom:

»Der var således ikke tænkt på at opføre bygninger eller etablere nogen drift på ejendommen, thi planen omfattede kun vandets udtømmelse og de derved fremkomne arealers fordeling, hvorimod deres anvendelse og senere kultur lå aldeles udenfor planen. Efter denne beregnedes søgrænsens værdi som ukultiveret jord langt under halvdelen af, hvad den efter den senere udførte kultur kunne udbringes til.«

Efterhånden som de omboende lodsejere ved søen fik tænkt nærmere over sagen eller blev påvirket af folk, der nærrede mistillid til foretagendet, begyndte de at trække sig tilbage. Udtørringsarbejdet var anslået til at ville løbe op til 140.000 rigsdaler, og hvem kunne garantere lodsejerne, at det ikke ville blive endnu dyrere.

Kaptajn Jagd overtog hele projektet, da der

kun var 17 ud af 2000 aktier på enkelte hænder; interessentskabet blev opgivet, og foretagendet ville blive knald eller fald for kaptajnen.

Ole Bang skriver herom – stadig i 1908:

»Så havde da lodsejerne bortgivet og i al fremtid frasagt sig ret til deres dejlige sø og dens eventuelle udtørrede arealer! Og angren herover løb ind efterhånden som søens vand løb ud!«

Selve udtørringen blev en succes for Jagd, men da han var alene om hele arealet, måtte han selv sætte en kultivering i værk. Kaptajnen opførte da gårdene Egebaksande og Rosvang. Førstnævnte i søens vestende, den anden cirka midt på det udtørrede areal. På grund af flere uheld, blandt andre krigsforberedelserne først i 1864, der bortførte næsten alle arbejdsduelige mænd fra gårdene, gik der svindsot i pengekasen, og allerede i 1867 måtte Jagd overlade hele arealet minus Egebaksande med 110 tønder land til et aktieselskab, der drev det udtørrede areal videre med en inspektør.

Senere byggedes to nye gårde i søen: Sjørringvig og Færgeborg, så der i dag ligger fire gårde i den udtørrede sø. – Der var samtidig med de andre opført en femte, Schæfergaarden, – men den er nedlagt og har ikke efterladt sig spor.

Det, der sammen med det foranstående har fascineret mig og, som var med til at sætte arbejdet med den tidligere nævnte afhandling i gang, er imidlertid ikke blot egnens historie de sidste 150 år, men i høj grad også det, man kunne kalde egnens »forhistorie« i Oldtid og Middelalder. Begreberne sagn og virkelighed er hverken modsætninger eller uforenelige størrelser. Tværtimod. I sagnet ligger ofte en kerne af sandhed; ja, det er vel ligefrem definitionen på et sagn.

Går vi tilbage til egnens tidligste historie, finder vi mange tegn på, at området ved Sjørring Sø i tiden op til og i selve Vikingetiden har været skueplads for både voldsomme og ret så betydningsfulde hændelser,

P. Chr. Bangsgaard indleder sin beretning, der er baseret på overvejende mundtligt over-



Til Egebaksande hører 193 ha agerjord og 8 ha skov. Ejer: Grethe Stief. Arkivfoto: Jørgen Miltersen.



Færgeborg juli 1995. Færgeborg har et areal på 133 ha agerjord, 6 ha skov og 10 ha eng. Ejere: Thor E. Jørgensen og hans søn Ingolf. Foto: Jørgen Miltersen.

leverede sagn, og som han har nedskrevet i 1890 – 19 år gammel:

»En mil vesten for Thisted, ved den østlige ende af Sjørring Sø, ligger et stort og anseeligt voldsted, »Sjørring Volde« kaldet; og søens vestlige ende lukkes nu af høje sandbanker, som afbryde dens forbindelse med Vesterhavet. På det omtalte voldsted lå for tusinde år siden et kongeslot, som man nøjedes hermed i hin tid, da kongernes antal var stort og bygningerne mindre her i landet end nu til dags. Kongen på Sjørring Slot hærgede på næsten alle have, hvortil slottet lå såre bekvemt, da søen dengang var en vig af Vesterhavet med et smalt udløb, der gjorde den til en udmærket havn. Sjørring Slot er nu forsvunden, og der er bleven en indsø, hvor før var en bugt. Sandflugten fra Vesterhavet har lukket udløbet med en vold af høje klitbakker.

Generation på generation er gangen bort til deres fædre, hvor de stolte snekker gyngede på de krusede vande, og mangan viking eller kriger (min understregning – JJB) har sejlet med sejr eller nederlag, håbende eller tilintetgjort; der går nu kvæget, om sommeren og græsser i de frodige enge. Lærken synger højt i sky, hjejlen flyver med sine ensformige

toner. Arbejdsfolkene arbejder med liv og lyst, karlene synger bag ploven, og den rige kornhøst køres hjem i laden.

Tæt ved kirken, sydvest for samme, ligger ruinerne af voldene, det er en 24 fod høj bakke, hvis øverste flade har et gennemsnit af cirka 30 skridt og hvis grundflade omtrent er 60 skridt i diameter. Det hele er omgivet af en dyb, 18 fod bred grav, der har stået i forbindelse med Sjørring Sø ved tre udgange, gennem en ydre vold, 12 fod bred og 24 fod høj, der omgiver graven i syd, vest og sydøst.

Det er voldstedet af den gamle kongsgaard SEVARENDE, det vil sige søens ende. Et sagn fortæller, at der i den hedenske tid skal have boet en kong Nicolaus her, hvis gemalinde blev bortført af en høvding. Slottet er dog sidst omtalt i Knud den Helliges tid (omkring 1086 – JJB) og siden har stedet ikke været omtalt i historien. Det skete ved et oprør af bønderne, medens han (kong Nicolaus) drog på en gæsterejse her i Thy, at han måtte ty til en snild måde at undfly (på – JJB). Slottet blev dog plyndret og ødelagt og har rimeligvis ikke siden været opbygget, og kun volden står nu tilbage fra hin mindeværdige tid til en forskønnelse for den nu levende slægt.

På Sjørring Kirkegård findes en mærkelig

gammel begravelse med et monument, der består af en tre alen lang prismatisk tilhuggen sten støttet i begge ender af opretstående to alen lange og en alen brede sten. På en af de prismatiske flader, den venstre, er der udhugget en biskop i ornat med bispehue og hyrdestav, og på den anden side en kvindelig helgenfigur med glorie om hovedet og en fugl i den ene af hænderne, der ligger korslagt på brystet. På stenen ved hovedet er afbildet tvende nøgler og et kors, på den anden et kors.

Sagnet fortæller, at her skal ligge begravet en biskop, som omkom ved skibet ned på vejen hid fra til Bremen, og hvis lig drev i land her på forstranden. Deraf have nogle dømt at være hvilestedet for den børglumske bisp, Magnus, der druknede på hjemrejsen da han havde været i Bremen for at lade sig indvie af erkebiskoppen Adeler i 1065. Men andre påstår, at det skal være gravsten for

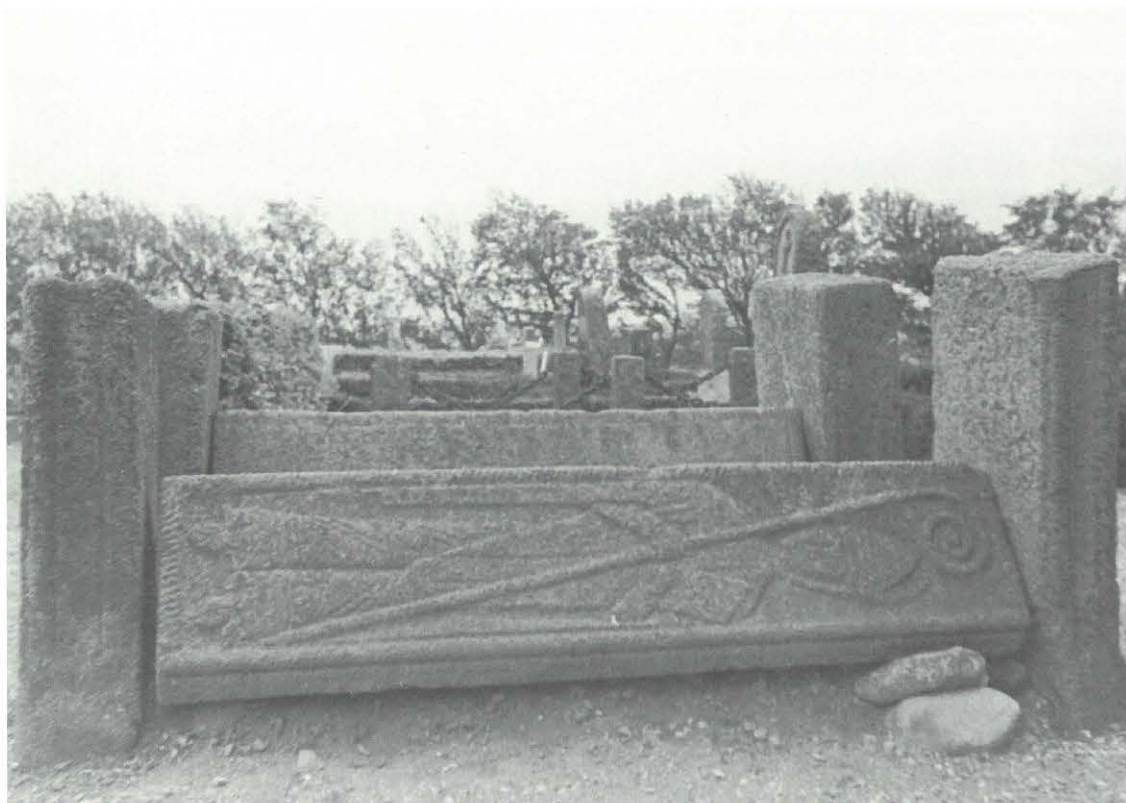
biskop Anders Mule af Vendsyssel, der døde i 1354. En tredje forklaring går ud på, at der mod nogle indtrængende sørøvere skal have stået et slag på søen, hvorunder en bisp har fået sit banesår og skal senere være bleven gravlagt på kirkegården. Ved undersøgelser i nyere tid er en ny teori – måske knap så glørværdig – opstået. Gravstenene skulle ikke stå over en »rigtig« bispegrav, men skal i stedet være samlet fra flere, sløjfede gravsteder.«

Med andre ord, vi véd det ikke; men

Det skal dog lige med, at den oprindelige tanke, at der virkelig skal ligge en biskop begravet her, ikke er utænkkelig.

Ved den endelige udtørring omkring 1860 fandt man adskillige stensætninger, gravurner o.s.v., der kan antyde, at søen en gang – måske flere gange, – har enten været tørlagt eller har haft en ubetydelig vandstand.

Borgvoldene i og ved Sjørring Sø, der er nogle af de største, vi kender fra tidlig Mid-



Den såkaldte bispegrav på Sjørring kirkegård.

delalder, tyder meget på, at egnen i Vikingetiden, ja, måske før endnu, har været tæt befolket – i hvert fald efter den tids målestok.«

En af Svend Estridsens gode venner – Adam af Bremen – skriver:

»Jylland er ufrugtbart, fuldt af skove og øde heder, kun dyrket i de egne, som ligger op til floder. Kysten er ubeboet af frygt for sørøvere, men hvor havet skyder sig ind, ligger store stæder«.

At borgene (der var nemlig flere – JJB) i og

ved Sjørring Sø for det meste var bygget af træ, kan der næppe være megen tvivl om; men at der har været anvendt granitsten på denne stenrige egn kan ikke udelukkes, selv om der på voldruinerne kun er fundet spor af træ.

Det er vel endog sandsynligt, at de sten der eventuelt kan have været i Sjørring, er blevet bortført, da man begyndte at bygge stenkirker.

Jens Jørgen Bangsgaard



Sjørringvig juli 1995. Til Sjørringvig hører 106 ha agerjord. Ejer Peter Bruun. Foto: Jørgen Miltersen.

Ædelt metal i et umalet skrin

Minder fra Hurup private Mellem- og Realskole ved Esther Saarup

Selv om det i år er 45 år siden, min søster Ellen og jeg tog realeksamen fra Hurup private Mellem- og Realskole, lever stadig mange minder fra fem trygge og gode år på vores gamle skole.

Realskolen – som den hed i daglig tale – er for længst nedlagt, men kunne i 1996 have fejret 100 års jubilæum, og bl.a. af den grund vil jeg prøve at tegne et minderids af en epoke – og en skole, som jeg lærte at kende indefra fra 1945 til 1950.

Hurup private Mellem- og Realskole blev startet i 1896. Den første skolebestyrer hed H. I. Jørgensen, og det var ham, der på hovedbygningen fik indskrevet ordene fra Markus, 8, 36: »Thi hvad gavner det et menneske at vinde den hele verden og at bøde med sin sjæl?«. Indskriften kan svagt skimtes endnu.

I 1916 overtog Ingvar Hansen Hurup Realskole og blev skolebestyrer. Hans hustru Agnes Thrane Hansen, der også var lærer, blev hans trofaste medhjælper gennem årene.

Skolens område var til at overskue. Beliggenheden mellem Ashøjgade og Vestergade (nu Bredgade) satte grænserne mod nord og syd, og private grunde afstak grænserne mod vest og øst. Udvidelsesmuligheder var der ikke, men der var også, hvad vi havde brug for.

Hovedbygningen rummede tre klasseværelser, hvoraf det ene gav plads til fysiksamlingen og derfor også fungerede som faglokale. Et andet havde et par skabe med biologisamlingen, selv om det vist var skolens mindste lokale. Et fjerde lokale, kaldet »spisestuen«, måtte benyttes i spisepauser. En fløj bag ved hovedbygningen indeholdt gymnastiksalen og omklædningsrummet, men absolut ingen bade faciliteter. På 1. sal boede skolebestyrer Hansens, og i perioder har der også boet kostelever, formentlig på 2. sal.

I »Den lille bygning« var der to klasseværelser, der kunne slås sammen ved hjælp af foldedøre. Bygningen rummede desuden to lærerlejligheder.

Materialesamlingerne var til at overskue. Foruden de allerede nævnte var der en samling landkort, som brugtes i geografiundervisningen. De stod i det såkaldte »korts-kab« i spisestuen, og det var duksens opgave at sørge for, at det kort, der skulle bruges, blev hentet i frikvarteret. Kassen med blæk-huse havde også sin plads i spisestuen, og den skulle selvsagt være til stede, når en skrivetime begyndte. En særlig betroet opgave var det at hente de to håndsymaskiner forud for en håndarbejdstime. De stod nemlig i et skab i forstuen i bestyrerens privatlejlighed på 1. sal.



Hurup private Mellem- og Realskole blev oprettet i 1896. I 1916 overtog Ingvar Hansen skolen, der i 1964 blev overtaget af kommunen og udnyttet, indtil kommuneskolen blev udvidet. I dag benyttes bygningen bl.a. til aktiviteter for ældre.

Men ellers var der ikke brug for depotplads hverken til bøger, papir, hæfter eller andre materialer. Mens alt dette blev udleveret i den kommunale skole, skulle eleverne, d.v.s. forældrene, selv betale og sørge for alt lige fra lærebøger til noteshæfter. Bøgerne forhandlede gennem den lokale boghandler, der aftog og videresolgte brugte bøger til de nye årgange. Bedst var det dog, hvis man selv kunne sælge afbrugte bøger til en elev i den efterfølgende årgang. Det gav nok en lidt bedre pris, selv om man måtte være indstillet på at tabe lidt på de bøger, der nu havde været brugt et år mere.

En dansk sproglære, der havde kostet 3 kr., måtte sælges for 2 kr., en læsebog, der havde kostet 7,85 kr., måtte gå for 5,25 kr., og en historiebog til 1,50 kr. måtte gå for 1 kr.

Men vi var gode ved bøgerne, der blev omhyggeligt indbundet, så de ikke blev ødelagt. Vi vidste, det var et privilegium, at vore forældre havde valgt at sende os på privatskole, for at vi kunne få en realeksamen, som åbnede mange muligheder for videreuddannelse.

Lærerpersonalet var til at overskue i 1945. Foruden bestyrerparret, i daglig tale kaldet bestyreren eller hr. Hansen samt fru Hansen, var der fire lærere, der altså skulle dække alle skolens fag. Tituleringen fulgte tidens krav, og ingen trådte ved siden af! Det var hr. Jensen, frk. Billeskov, hr. Videbæk og fru Vittrup. En vis udskiftning fandt sted i løbet af perioden, og nye kom til, nemlig hr. Bach, hr. Nejrup, fru Thuesen, hr. Borre Larsen og hr. Kjær!

Et lærerværelse fandtes ikke. Det eneste, der skilte lærerne lidt fra eleverne i hverdagen, var lærernes garderobe i hovedbygningen. I et hjørne på gangen hængte lærerne deres overtøj. I frikvartererne gik de ofte frem og tilbage i skolegården og snakkede og røg en stille pibe. De lærere, der boede på skolen, kunne lige nå at skifte bøger i frikvarteret. Vi fandt vist aldrig ud af, om der var en turnusordning som gårdvagt, men en sådan ordning var også overflødig, for skolegården blev som regel overvåget af bestyreren fra hovedbygningens trappe. Som elever vidste vi, hvad vi

måtte og ikke måtte. Der blev ikke givet mange regler, men de, der var, skulle overholdes. Hvis nogen af disse blev overtrådt, fik »synderen« en påtale.

Bestyreren fik også tid til at inspicere klasselokalerne i frikvartererne, bl.a. for at se, om duksene udførte det pålagte arbejde. Hver klasse havde altid tre dukse ad gangen: En skulle feje, en tørre borde af, og den tredje skulle vaske tavlen af – i hvert frikvarter!

Alle vidste til enhver tid, hvor bestyreren var. Meddelelse herom gik som en løbeild: »Bestyreren kommer«. Ordensreglerne blev forvaltet med fast hånd og en naturlig myndighed. Vi vidste, hvad der forventedes af os som elever. Reglerne var en ramme om vores dagligdag. Det gav tryghed, og ingen forestillede sig, at noget kunne være anderledes. Når der blev ringet ind fra frikvarter, stillede vi op på række klassevis uden for indgangen, og én af lærerne sørgede for, at der var ro på rækkerne, inden vi ligeledes klassevis gik til det lokale, hvor vi skulle være.

I frikvartererne måtte vi ikke forlade skolens område. En særlig regel gjaldt for spise-frikvarteret, der var på 35 minutter og lå omkring kl. 12. Lærerne og de elever, der kunne nå at gå hjem at spise, gjorde det. Men det store flertal blev på skolen. »Hjemmebageriet« lå lige over for Realskolen, og der måtte eleverne gå over for at købe mælk. 2 dl kostede 12 øre, og flaskerne blev påfyldt ved købet. Den store luksus, som nogle supplerede med, var en halv stang wienerbrød til 35 øre. De elever, der skulle ordne ærinder i andre forretninger i middagspausen, skulle have særlig tilladelse.

Hver dag blev indledt med morgensang i »Den lille bygning« i de to klasseværelser, der kunne slås sammen. Det er utroligt, at skolens 120-150 elever samt lærere kunne være der på én gang, men hver klasse vidste nøjagtigt, hvor den skulle stå. Også lærerne havde deres faste pladser, og bestyreren stod i midten, hvor foldedørene var slået til side. En af lærerne spillede på det lille stueorgel, og mange salmer er på den måde sunget ind i eleverne. Ved morgensangen blev der afgivet eventuelle meddelelser.

Under morgensangen havde bestyreren kunnet holde øje med, hvad der foregik uden for vinduerne, og kunne bl.a. overskue adgangen til cykelstativene. Hvis nogen kom for sent og troede, man kunne liste forbi med sin cykel, gemme sig i spisestuen, til morgensangen var forbi, og derefter blande sig med flokken på vej til klassen, havde man forregnet sig. Det skete med jævne mellemrum, at en elev blev sendt ud, når morgensangen var forbi, for at hente »de formastelige«, der så fik en påtale, mens alle hørte på det. Det var ikke noget, der appellerede til gentagelse. Det var flovt!

Mødetiderne var afpasset efter togtiderne. Det var i virkeligheden kun en lille del af eleverne, der var fra Hurup og således havde haft deres første skoleår i Hurup kommuneskole. Eleverne kom fra alle skoler i Syd- og Midtthy og desuden en del fra Nordthy, bl.a. Snedsted og Sjørring. Mange havde en lang vej på cykel – andre skulle på cykel til nærmeste station, hvor de kunne stå på toget. Det siger sig selv, at der skulle investeres både penge og energi for at gennemføre fem års skolegang på en privat skole. Forældrene skulle foruden selve skoleudgifterne sørge for togkort, og eleverne skulle være indstillet på, at skoledagene blev lange, fra man tog hjemmefra om morgenen,



Bestyrerparret flyttede til Åbyhøj, efter at kommunen havde overtaget real-skolen. Agnes Thrane Hansen døde i 1968, 91 år gammel, Ingvard Hansen i 1983, 96 år gammel. De blev begravet på kirkegården i Rubjerg i Vendsyssel.

til man var hjemme igen langt ude på eftermiddagen, og så var der lektier til resten af dagen!

I flere år kom skoletoget først til Hurup kl. 9, og det siger sig selv, at med 34-36 undervisningstimer om ugen måtte dagene blive lange. »Togbørnene« skulle jo lægge rejsetiden til, og de dage, hvor de skulle med »slæberen«, blev dagen endnu længere, for af en eller anden grund holdt denne 1/2 time i

Bedsted. Det betød til gengæld, at bager Frostholt, der havde forretning lige over for stationen, havde mange »tilrejsende« kunder!

Når skoletoget skulle afgå fra Hurup station, kunne der godt til tider være lidt livligt, og det er da muligt, at andre rejsende ikke har været så begejstrede for de unge. Men tit så man bestyreren på vej fra skolen til stationen, når eleverne var gået, og virkningen var den samme, som når han viste sig hjemme på skolen. »Bestyreren kommer, bestyreren kommer...«, og når toget kom, var det ene stiltfærdige elever, der skulle med. – Den naturlige myndighed havde igen haft sin virkning.

Undervisningen var traditionel efter datiden. Men ved hjælp af de få materialer, der var til rådighed, fandt der en grundig undervisning sted. Der var overhøring i alle fag, og der er ingen tvivl om, at den i høj grad tvang os til en formulering, der satte sig spor. Skriftlige opgaver i regning og matematik skulle afleveres hver uge, og stile og genfortællinger skulle ligeledes skrives med korte intervaller. Der var nok at se til hele tiden, og der var ikke noget, der hed 5-dages uge.

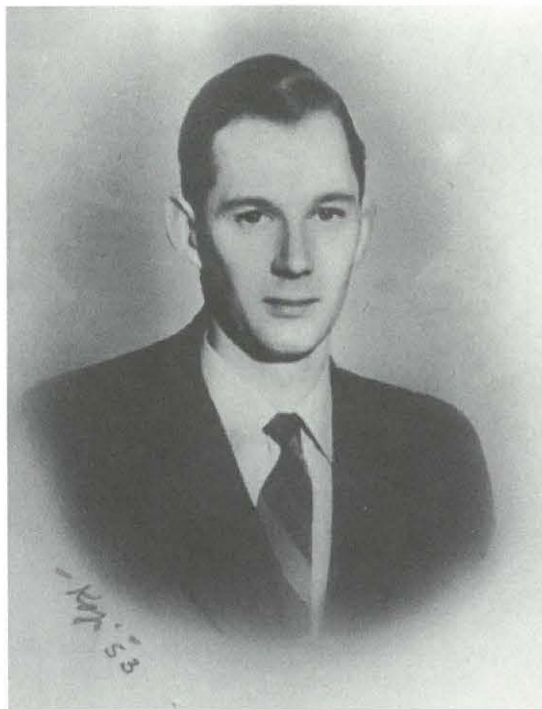
De elever, der blev optaget på Realskolen, var 11-12 år og blev ført gennem mellemskolens fire klasser frem til mellemskoleeksamen, dernæst gennem realklassen til realeksamen. Mellemskolens fire klasser dannede hver for sig et selvstændigt kursus, idet hvert års pensum afsluttedes med en årsprøve. Men forløbet skulle være fulgt, for at en elev kunne blive indstillet til mellemskoleeksamen, der så igen kunne give adgang til realklassen eller gymnasiet.

Foruden de ministerielle eksamener i 4. mellem og i realklassen var der som nævnt også årsprøver i 1., 2. og 3. mellem. I prøven indgik fem mundtlige fag, og der blev ført op som til de afsluttende eksamener. Skolens lærere var censorer for hinanden, men kunne langt fra dække behovet. Lokale folk blev i høj grad også brugt. Det var ikke bare præster og lærere, der blev indbudt til at assistere, men også andre af byens borgere, f.eks. brugsforeningsuddeleren og husmødre. Jeg går ud fra, at belønningen var æren og vel også en eksamensmiddag.

Når alle eksamener og prøver var overstået, blev der afholdt afslutningsfest, som foregik i skolens gymnastiksal. Alle elever var til stede med forældre og andre interesserede. Bestyreren holdt festtalen, skolens elever sang korsange, alle eksamensresultater blev oplæst, og eksamensbeviser blev uddelt. Derefter kom det spændende øjeblik, hvor der skulle uddeles flidspræmier. Nogle vidste sig sikkert udelukket på forhånd, mens andre håbede til det sidste. Det drejede sig ikke om store præmier, men æren.

I 1950, da min søster og jeg blev dimitteret, deltog skolebestyrer Ingvar Hansen ikke i festen på grund af sygdom. I stedet holdt provst C. Nørsøller-Jensen festtalen, og Agnes Thrane Hansen uddelte eksamensbeviser i sin mands sted. Festen blev holdt på Hurup Missionshotel, da Realskolens gymnastiksal ikke længere kunne rumme skolens elever, forældre og lærere. Elevtallet var på det tidspunkt oppe på 164.

I slutningen af 50'erne blev Hurup Real-



Lærer Erik Nejrup, der døde i 1953, omtrent 30 år gammel.

skole overdraget til en selvejende institution, da skolebestyrer Hansen trådte tilbage, og i 1964 blev skolen købt af kommunen, der benyttede de gamle bygninger i en overgangsperiode, indtil der blev opført tilstrækkelige nybygninger ved Hurup kommuneskole. De hæderkronede bygninger, der har været rammen om Hurup private Mellem- og Realskole, eksisterer endnu, men bruges til andet formål.

Ved afskeden med Hurup Realskole flyttede bestyrerparret til Åbyhøj. Agnes Thrane Hansen døde i 1968, 91 år gammel, og Ingvar Hansen døde i 1983, 96 år gammel. De ligger begravet på Rubjerg kirkegård.

Som allerede antydnet i indledningen har jeg med denne artikel ønsket at tegne et min-

de over Hurup private Mellem- og Realskole og de mennesker, der gav skolen sit indhold. På et tidspunkt valgte jeg selv lærergerningen, og i årene på seminariet vendte jeg mange gange tilbage til det, jeg lærte i de fem trygge og gode år fra 1945 til 1950. Disse år har præget mig for livet.

Når tankerne vender tilbage til Hurup Realskole, må jeg sige, at rammerne var beskedne. Men samtidig kan jeg ikke lade være at citere Blichers ord i »Hosekræmmeren«, hvor han siger om hedeboeren:

»Han gemmer tit ædelt metal i et umalet skrin«.

Sådan mindes jeg min gamle skole.

Esther Saarup



Tre af lærerne ved Hurup private Mellem- og Realskole. Fra venstre Erik Nejrup, Bertel Bach og Dan Videbæk.

En idealist, men absolut ikke en helt

Af Jørgen Møller, Koldby

Da jeg nok er den, der har boet længst her i Koldby, blev jeg af forstanderen for det lokale plejehjem opfordret til i deres blad at skrive lidt om befrielsen, som jeg oplevede den. Det gjorde jeg gerne, men er senere kommet til at tænke på min soldatertid maj - oktober 1938 med ekstraindkaldelse 2 måneder i sommeren 1939 og igen 14 dage i september samme år med hjemsendelse med uniform, våben og øvrig udrustning, dog ikke ammunition.

Vi kom ikke til at forsvare landet mod den tyske invasion, og godt det samme, for det var vi slet ikke uddannet til, synes jeg både nu og dengang. Jeg var ikke militærinteresse- ret og heller ikke nogen god soldat.

I hele min opvækst og i min læretid havde jeg altid følt at have et stort ansvar. Min far, købmand Carl Møller, der i 1912 havde overtaget Købmandsgården i Koldby efter sin far, krævede meget, og det blev ikke mindre i mine lærepladser. Som soldat havde vi selvfølgelig en del pligter, men jeg følte egentlig ikke noget særligt ansvar, så det blev en ret god tid. Vi havde et vældig godt kammeratskab og nogle gode, retfærdige befalingsmænd, der kunne være helt menneskelige. Vores delingsfører ville, at vi, første deling, skulle være de bedste på skydebanen, ellers var der et par kilometers stram march. En af



Jørgen Møller, flv. købmand. Født 26. oktober 1917, udlært 1937. Overtog i 1948 Købmandsgården i Koldby efter sin far og drev den til 1981. Billedet er fra 1944, da Jørgen Møller var ansat under Skyum-Hørdum Vagtværn.

de første gange på skydebanen var det min tur til at føre skydebøgerne, og den dag var første deling bedst, og det blev vi ved med, før jeg blev fast skriver på skydebanen.

Metoden var såre simpel: Blev der markeret en sekser, kunne jeg lige så godt skrive en otter o.s.v. Løjtnanten og jeg har aldrig talt om denne måde, men der var nok en gensidig forståelse for metoden. Mine kammerater har jeg aldrig fortalt det til. Det her er vist første gang jeg røber denne hemmelighed efter 57 år.

Det var altså ikke min soldatertid, der fik mig til at blive frihedskæmper, derimod min frihedstrang og evige kamp mod magten, storkapitalen, multinationale selskaber og speciel deres magtmisbrug. Jeg er altid blevet kaldt en provo, og dette sammenlagt med det førnævnte, samt at en god kammerat fik mig med i en skytteforening, var et stærkt grundlag for at bekæmpe besættelsesmagten.

I den landsby, hvor jeg næsten altid har levet, var der i min ungdom i den knappe fritid om sommeren næsten kun fodbold, men da jeg var en elendig fodboldspiller, blev det skytteforeningen i stedet om sommeren og gymnastikken om vinteren (i en meget kold gymnastiksal). Skytteforeningen var en gammel forening, der havde ligget brak i mange år. Vi var ikke ret mange, men vi fik genoplivet foreningen og ved egen muskelkraft renoveret den gamle bane nede ved fjorden, som vi skød ud over. Der var ikke noget, der hed godkendelse dengang. Det var ikke fordi, vi skød ret meget, vi skulle jo selv betale det hele, og pengene var små, men vi badede i fjorden bagefter og hyggede os af og til med et spil kort, og så var der cykelturen 5 km hver vej. Alt i alt en ganske god måde at tilbringe en sommersøndagsformiddag på sammen med gode kammerater. Så vidt jeg husker, måtte vi ret hurtigt under besættelsen aflevere vore 2 gamle rifler med patroner.

Her i halvtredsåret for befrielsen kan man jo prøve at genkalde sig stemningen hin 4. majaften og de tanker, man gjorde sig om begivenhederne før og efter denne skelsættende aften.

Som sædvanlig lyttede vi også denne

majaften til den engelske radio. Der kunne jo komme kodeord til endnu en våbenedkastning for vores gruppe. Men i stedet kom det med længsel ventede befrielsesbudskab. Første reaktion »GLÆDE«. Dernæst: Ned med mørklægningsgardinerne og lys i hele huset, også i butikken. Dernæst ud på vejen, hvor folk efterhånden samledes for at dele den store glæde med hinanden. Som noget helt håndgribeligt husker jeg tydeligt, hvordan vi hjalp hinanden med at rejse sygehusets store flagstang, som havde været taget ned under (vistnok) hele besættelsen. Læge Lützhøft Christensen, som under besættelsen havde stået for uddelingen af store mængder illegale blade, syntes at nu skulle flagstangen indtage sin rette plads, så det store dannebrogflag igen kunne ses over det meste af byen og klart vise det gode budskab.

London 4. maj 1945. BBC speaker Johannes G. Sørensen kl. 20.36. »Her er London. Det bliver i dette øjeblik fra General Montgomerys hovedkvarter meddelt, at de tyske styrker i Holland, Nordtyskland og Danmark har overgivet sig«.

Denne dejlige forårsaften forsvandt frygten for, at krigen ville ødelægge Danmark, og vi unge fik igen troen på en god fremtid.

Når jeg omtaler vores gruppe, så var det nogle medlemmer af den skytteforening, som holdt til i Sydskyum ved »Gammelå«, der ret tidligt fandt sammen om illegalt arbejde. 12-15 voksne mænd i alderen 25 til ca. 50 år fra mange forskellige erhverv. Vi modtog våbenedkastninger på Irup mark og havde også en mark på Ringgård i Skyum til samme brug.

Vi fordelte våben og sprængstof til andre grupper og uddelte illegale blade. Det var mest jernbanesabotage, vi beskæftigede os med, også når der var dobbelt vagt på strækningerne. Det var farligt, men vi var unge og brændte for sagen, var ikke letsindige, kunne vort kram – og var heldige ikke at blive stukket.

Det var nok en fordel, at vi ikke var flere. Vi havde våben og sprængstof fordelt på flere steder, blandt andet i korndyngerne på vores kornloft, dog uden at den øvrige husstand vidste noget om det. En nat, da vi skulle

anbringe sprængladninger på den skarpt bevogtede jernbane nord for Hassing ved Irup skov, skulle jeg med mit våben dække de to, der anbragte sprængladningen. På et hængende hår var det ved at gå galt, så jeg var nødt til at skyde de to tyskere, for at redde mine to kammerater.

Heldigvis vendte tyskerne om i sidste øjeblik, så jeg undgik at dræbe to mænd. Jeg tror aldrig, jeg var kommet over det, for det var jo ikke tyskerne som sådan, jeg hadede, men MAGTEN, denne magt, der som magtskyge og griskhed er skyld i verdens ulykker.

Allerede 5. maj (mener jeg) blev vor gruppe sendt på vagttjeneste på Aggertangen, der var svært befæstet med kæmpestore bunkers med en masse våben og andet kostbart udstyr. Man var bange for, at emsige folk skulle komme sejlene og hugge af tingene. Nogle dage senere kom vi til Thisted for at udføre samme opgave i O T-lejren på Hanstholmvej. Jeg vil i tavshed forbigå det par anholdelser, som jeg med skam må vedgå at have været med til. Det var ubetænksomt og en stor fejltagelse. Vi havde ingen stikkere eller landsforræddere her. Vores gruppe bestod af mænd fra Hørdum, Villerslev, Skyum og Koldby. Lidt flere kom til efterhånden, men ingen uden en aktiv helhjertet indsats.


Da politiet blev taget af tyskerne, blev der rundt om i kommunerne dannet kommunale vagtværn til at tage sig af nogle af de opgaver, politiet ellers klarede. Her i Skyum-Hørdum kommune blev det to personer, Arnold Nielsen og mig, der fik opgaven. Det var vist noget af en ære at blive valgt. Vi fik da vist ingen løn, men opgaverne var da også til at overse. Vi var dog i aktion af og til, men kunne da passe vort almindelige arbejde. En følboks i den gamle kro tjente som arrest.

Samtidig blev der her i byen oprettet et borgervagtværn, bestående af vistnok alle byens voksne mænd, på skift 6 mand pr. nat. 2 patruljerede sammen og 4 var på frivagt i vagtlokalet i Andelskassen. 4 mand passede lige til et spil kort, og der blev spillet meget. Jeg tror, det blev ordnet sådan, at kortspillerne var på vagt de samme aftener. Der var jo ikke meget postyr om natten i Koldby, så det var fredeligt, hyggeligt og gav et godt sammenhold. Jeg nød de klare frostnætter på patrulje og de hyggelige frivagter med kortspilene.

De 5 krigsår havde været en hård og streng tid, men i forhold til andre lande var Danmark jo sluppet billigt, og nu skulle vi til at

Legitimationskort

Navn: Møller, Jørgen Kastberg
 Stilling: Kommis
 Tilhørende: Thy Landeværn
 Bopæl: Koldby
 Født: 26/10 1917
 Indehaverens Underskrift: Jørgen Møller



Sektion
 Nord Vest
 Thisted
 1945.
 Kaptajn, Sektionschef

Indehaveren har Tilladelse til at bære:
Maskinpistol
 Vaabentype:
 Nr. paa Vaabnet: FK 19879
 Evt. Bemærkninger:

Legitimationskort fra 1945, da Jørgen Møller var medlem af Thy Landeværn og havde tilladelse til at bære maskinpistol.

indstille os på fredstid med alle de problemer, man vidste ville komme. Det var en stor skuffelse for mange af vi unge, at det blev de samme gamle politikere, der igen kom til magten. Vi syntes, deres adfærd under krigen var for plettet til, at de også skulle præge fremtiden. Vi syntes, vi blev svigtet, og det synes jeg stadig. Efterkrigstiden har været fyldt med den ene skandale efter den anden, ja og fejlvurderinger. Ordholdenhed er ved at udgå både i politik og desværre også i dagliglivet.

Jeg var kommis hjemme hos min far under hele krigen, og vi havde et utroligt svært og stort arbejde med at skaffe og fordele de meget knappe mængder af næsten alt på en retfærdig måde. Far var valgt til formand for amtets priskontroludvalg under hele krigen, og meget reel, som han var, skulle fordelingen af de knappe varer være så retfærdig som mulig. Jeg kan heller ikke mindes, at nogen kunde i nød er blevet nægtet kredit. Jeg kan også garantere at der ikke blev drevet sortbørs, handlet med rationeringsmærker eller

tjent sorte penge i hans forretning. Derfor gik han også ud af krigen med stort underskud. Det gjorde selvfølgelig hverdagen lettere at rationeringsmærkerne efterhånden blev fjernet fra flere og flere varer, men der var stadig i mange år mangel på en hel del varer, dog var det blevet lettere at drive forretning.

Det var et trist syn, at se resterne af de før så mægtige hærenheder efterhånden drage sydpå. Forhurtlede, lasede og hærgede at se på. De var sikkert alle glade for, at krigen endelig var forbi, men hvad havde vel de fleste at komme hjem til: Splittede familier, mange døde, udbombede huse, ruiner overalt, fattigdom og kun et mægtigt genopbygningsarbejde at se hen til i mange år.

Det er mærkeligt, at menneskene ikke snart indser (eller vil indse) at magt er griskhed, og vejen til magt er fuld af ondskab. Ingen, heller ikke en nation, bliver rig, uden at det går ud over andre.

Jørgen Møller

Soldat fra Thy skrev hjem om sølvbryllup i kongefamilien

Else Marie Bredgaard på Thyholm har gemt sin morfars optegnelser, bl.a. fra soldatertiden i København 1894

Da Kristian Kristensen var soldat i København, oplevede han i sommeren 1894 al den festivitas, der udfoldede sig i hovedstaden i anledning af det daværende kronprinsepars sølvbryllup. Det var en fest, jeg aldrig har set magen til, skrev han til sine forældre, Niels Kr. Kristensen og Nicoline Jensine Larsdatter i Refs.

Kristian Kristensen var født 7. maj 1873 i Dover, hvor Niels Kr. Kristensen drev en smedie ved Dovergaard. Efter tre års forløb flyttede familien til en lille ejendom i Refs med 4 tønder bygsædeland – nok til at holde en ko. Bygningerne var gamle, men der var mulighed for at indrette en smedie.

Som 7-årig kom Kristian i skole: »Min moder var med mig den første dag. Der var samtidig kommen en ny lærer til Hurup Skole, og vi begyndte samme dag. I de 7-8 år, jeg gik i skole, havde jeg ikke andre lærere end gamle Nørby, som han senere blev kaldt i modsætning til sin søn, unge Nørby, som i nogle år var hjælperlærer hos sin fader.

Der var kun den ene lærer i sognet, og det

var langt fra nogen komfortabel skolebygning, der fandtes i Hurup, men bræddegulv var der da, som også blev fejlet hver dag. Bordene var af gammel dato med indridsede navne af tidligere elever. Undervisningen var i modsætning til, hvad den var i mange andre skoler, ikke lektieterperi, men efter fortælle-måden. Den gamle lærer Nørby var præget af det grundtvigske syn, og han havde en stor ærbødighed for Guds riges ting. Hver morgen inden undervisningen begyndte, bekendtes troen og Fadervor blev bedt, hvorefter vi sang den salme, vi havde til lektie for dagen. Om aftenen sang vi som regel et vers, oftest »Gå da frit enhver til sit«. Gamle Nørby var en meget dygtig lærer. Hans specialitet var vistnok geografi og regning«.

Kristian gik til præst hos pastor Anthon i Hurup: »Fra konfirmationsforberedelsen i vinteren 1887-88 har jeg ikke mange minder. Dog husker jeg, at præsten en dag bad os tage os i agt for den bevægelse, som var i færd med at komme frem heroppe i Thy: Indre Mission. Hvis vi skulle blive berørt deraf,

skulle vi endelig komme til præsten, som så ville være os til hjælp derimod. Pastor Anton blev i vinteren 1888 kaldet til sognepræst for Vejrum ved Struer.

I den anledning fik vi lov til at holde konfirmation den 5. søndag i fasten, der det år faldt den 18. marts. Hver konfirmand gav han et lille ord med ud i livet og indskrev det med sin smukke håndskrift i vor salmebog. Mit lød: »Herren give dig at kunne vandre i dit kald her i livet med al ydmyghed og sagtmodighed, ja vandre som for Herren«. (Fri oversættelse af brev fra Paulus til Efeserne 4, 1-2).

I skoletiden fik Kristian plads som kreaturpasser på en mindre gård i Refs hos Chr. Dam:

»Han var noget af en prokurator, idet han skrev skøder, gældsbeviser og meget andet for folk. Desuden kunne han kurere for mange slags sygdomme. Særlig søgte kvinder hans råd. Han kunne læse over bulne fingre. Jeg var eneste tyende. En voksen søn var karl og en voksen datter pige. Jeg delte kammer og seng med sønnen. Det var ikke særlig herskabeligt: Et lille hul i stalden, lige så stort, at der kunne stå en seng og et meget lille bord. Gulvet var brolagt med toppede sten.

Dagen begyndte meget tidligt, kl. ca. 4, og de to dage jeg skulle i skole, og som begyndte kl. 6, skulle jeg først en kvart mil ud i heden for at flytte fårene. Et får døde, da jeg havde tøjret det for tæt ved en grøft, så det kom til at hænge sig selv i tøjret. Jeg fik selvfølgelig utak derfor. Værre var det, da jeg sammen med en jævnaldrende søn af en skrædder, som var i huset for at sy, spiste stikkelsbær uden at have spurgt om forlov.

Da Chr. Dam senere kom hos mine forældre for at fæste mig for næste sommer, gav det anledning til et skænderi imellem ham og min far. Det endte med, at min far sagde: Du skal ikke derop og kaldes en tyv!

Næste sommer kom jeg hos en nabo, Mogens Stensgaard. Det var en meget bedre plads, selv om der var langt mere at bestille. Jeg havde hidtil været hjemme om vinteren. Far var jo smed, og jeg skulle så hjælpe noget til i smedien, men fra 1. maj 1889 blev jeg fæstet bort et helt år til Kortegaard i Dover, en

støre gård med 40 kreaturer foruden heste og får. Gården ejedes den gang af en enke, Ane Marie Kortegaard, født Hedegaard.

Det var missionsfolk, der var på den gård. Hvad det var, stod mig ikke helt klart. Jeg forstod så meget, at de ville tjene Vorherre, og jeg havde forståelse for, at det nok var det rigtige, men jeg vidste også, at det gjorde jeg ikke.

Jeg havde nemlig fået en del mindre gode kammerater af nabobørnene, som havde mere lyst til at spille kort end synge salmer, og kortene var begyndt at få tiltrækningskraft på mig. Ved flytningen til Dover blev jeg revet bort fra det kammeratskab og fik ikke anden omgangskreds end folk på gården.

Der var to karle og en pige, og de tre mennesker fik stor betydning for hele mit senere liv. Forkarlen, Kr. Led, var en ung enkemand med to børn, hvoraf den ene var på gården.



Dette billede blev taget, da Kristian Kristensen var soldat i København i 1894.

Andenkarlen, Kristen Kristensen, var en lille bitte karl på 21 år, og han var stærkt religiøst vakt gennem en baptistisk bevægelse, som da gik hen over Thy. Pigen Maren Andersen var vist 26 år, og der var ligeledes begyndt at vågne en længsel i hende efter at komme til troens fred. Husmoderen, som var en kone på ca. 45 år, var en udmærket kvinde, der ville tjene Gud og gøre ret og retfærdighed. Hun var af den gamle Indre Missions folk. Særlig andenkarlen kunne ikke tie med, hvad hans hjerte var fuldt af, hvordan man skulle blive frelst, blive et Guds barn, og han talte tit til mig om de ting. Han bøjede altid sine knæ uden for sengen i staldkammeret og bad højt og tydeligt til Gud uden hensyn til, hvem der var til stede. Forkarlen holdt også andagt, men gik som regel ud i stalden for at være ene.

Ved daglig at se på disse menneskers færd og liv, måske ikke mindst fordi livet svarede til bekendelsen, vakttes også i min sjæl længsel efter at komme til at tjene den samme Gud og om at blive et frelst menneske. Først begyndte jeg med at bede, når jeg havde lagt mig i sengen, men senere fik jeg også lært at bøje knæ for Himlens Gud, thi fred og vished kom ikke i en håndvending.

Nej, der gik lang tid, og det, som særlig holdt mig tilbage fra troen, var det, at jeg ikke syntes, jeg kunne angre mine synder i den grad og med den bedrøvelse, som jeg troede skulle til, for at Gud ville tage mig til nåde.

Først da jeg fik fat i et lille skrift, udgivet af Luthersk Missionsforening, var der et ord, som blev gjort levende for mig: »Dersom vi bekender vore synder, da er han trofast og retfærdig, så han forlader os vore synder og renser os fra al uretfærdighed«. (Johannes, 1. brev 1,9).

I Kortegård fik jeg lov at være i to år, og det blev ligesom mit åndelige fødested og mit åndelige barndomshjem, hvorfra jeg har mange skønne minder sammen med åndelige søskende, hvor vi delte hjemmets goder.«

Kristian Kristensen var derefter i et år hos sin gamle husbond i Refs, Mogens Stensgaard, hvorefter han 1. maj 1892 vendte tilbage til Kortegård som andenkarl. Den 10. maj

1894 blev han indkaldt som soldat ved Inge-niørregimentets 2. kompagni i København, hvor han oplevede den festivitas, han skrev om til sine »kjære forældre« den 30. juli:

»I dag vil jeg prøve at fortælle eder lidt om sølvbryllupsfesten her i byen. Det kan I tro var en fest. Jeg har aldrig set magen til. Alle-rede dagen i forvejen var byen i festdragt, ti da kom jo de kongelige gæster: Kongen af Sverrig, storfyrstronfølgeren af Rusland og prins Heinrich af Tyskland. Svenskerne kom med tre skibe: Kongeskibet og to store tremaster fregatter. Russerne var her jo med det store kaperskib »Polarstjernen«, som havde 350 mands besætning. Tyskeren kom med et af deres største panserskibe, som havde en besætning på 340 mand og desforuden lå der tolv af vore egne krigsskibe her ude på Reden, så der var en ordentlig kanontorden, da de fremmede kom.

Vor kongedamper lå også her. Det er en lille smuk skib. Jeg var ombord på den i lørdags. Den er smuk udstyret, dog ikke for meget af en kongeskib at være. Den har kun fire kanoner, og de er ikke ret store. Der er kun 31 mands besætning på den foruden officererne.

På sølvbryllupsdagen, 28. juli, var jeg aller-først nede på Amalienborg Plads. Vi havde nemlig fri hele dagen fra kl. 7 morgen til 12 nat. Der skulle nemlig Studenternes Sangforening komme og synge en lykønskning for brudeparret. Det var smukt udført. De var ca. 100 sangere med musik og sang, 4-stemmig sang. Da de var færdig kom kronprinsen og takkede dem. Jeg kunne ikke høre, hvad han sagde, ti der var jo en masse mennesker. Hele pladsen var fyldt, og der holdt en hel række politi til hest for at hindre folk i at trænge alt for meget på.

Da det var færdig, gik jeg hjem i seng, men der havde jeg ikke været ret længe, før der blev sådan en kanonade ude fra fortene og fra skibene, så ruderne klirrede, og det rystede så stærkt, at vore støvler faldt ned fra hylderne. Så kom jeg hurtigt op og ud på Langelinie. Det var ude ved Reden, og der er en dejlig udsigt ud til fortene og over skibene, men de havde holdt op at skyde, da jeg kom derud.

Grunden hvorfor de skød var, at de kongelige gæster gik i land. Jeg behøver vel ikke at fortælle, at alle skibene, som lå både i havnen og på Reden, var flagsmykket, og det fra øverst til nederst. Bestemt kl. 8 om morgenen, da blev de hejst på alle skibene, så i løbet af 5 minutter var der næsten ikke andet end flag at se.

Det så henrivende ud. Ja, alle gader var naturligvis smykkede på de smukkeste måder med grønt og flag og guirlander, ja, det er umulig at beskrive det.

Vor premierløjtnant havde opfordret os til at komme hjem i barakkerne kl. 9 aften, ti så ville brudeparret køre der forbi, og vi var naturligvis også hjemme. Vi havde smykket barakkerne dagen i forvejen med flag og grønt og lamper og fakler, og så stod vi der uden for på siden af vejen. Kl. godt 9 kom den første vogn, og vi havde jo fået ordre på at råbe tre gange hurra, og da de kom, skreg vi det bedste som vi kunne samt svingede med huen, men der var mange vogne, ti hele kongefamilien var med og bag efter en afdeling husarere med dragne sabler.

Da de så var passeret forbi, ville vi have gået, men så sagde officererne, at brudeparret ikke var kommet endnu. Så ventede vi lidt, og så kom de da. Først en vogn med tjenere og sådan noget og så en til, og deri var kronprinsen og kronprinsessen, og de hilste til alle sider.

De kørte i åben vogn, hvilket de andre også gjorde. Vi råbte hurra det bedste vi kunne, og så måtte vi gå i byen igen, men det var lettere sagt end gjort, ti der var sådan en trængsel, at det var omtrent umuligt at komme nogen steds. Man gik så tæt på hinanden, at man knap kunne røre sig.

Så gik vi nogle venner ned på gaden for at se på illuminationen og det var storartet. Kongeskibene så ud til i mørket at have ildmaster og ildræer, ti de var behængt med lamper fra øverst til nederst, og så kunne man ikke se andet, og det var så lyst i gaden som midt på dagen. Elektrisk belysning og kulørte lamper var der overalt, så det er umulig at beskrive det som det så ud. Det kan man ingen forestilling gøre sig om, uden man har set det.

Vi gik ned på Kongens Nytorv og ville så have været ind på Østergade, men det var komplet umulig for trængsel. Så måtte vi vende om igen, og så kom vi til at hilse på kongen igen, ti i det samme kom han samt alle de øvrige og kørte tilbage til Amalienborg, da de havde været en hel rundrejse i byen.

Infanteriet og trænkonstablerne stod vagt rundt i byen, de sidste var til hest for at hindre optøjer, som heller ingen skete af, ti københavnernes holder af kronprinsen og kronprinsessen. De er så lige med enhver. Hun er, siger man, da en rigtig troende kvinde, og det er sikkert hun gør meget godt.

Der var en kjær ven ombord på den danske kongeskib »Dannebrog«, som fortalte mig, at når de var ude at sejle med de kongelige, så gik de og talte med enhver af mandskabet og havde et godt ord til hver. Selv fyrbøderne, som han (vennen) er en af, kom de ned og talte med, og de ser sjælden så meget pæne ud (fyrbøderne nemlig).

Jeg må slutte for denne gang. Jeg fik ikke skrevet i går, ti da var jeg ude på Frederiksberg til møde, men det kan jo nok nås i dag. Herren være med eder og hans velsignelse være over os alle. Hils alle vennerne. Jeg har ingen breve set fra nogen af dem endnu, men jeg håber det kommer, ja Paludan har skrevet.

Hermed mange kjære hilsener fra eders søn Kristian.

PS: Er rugen snart moden? Nu har vi da fået tørvejr med varme igjen, men det var jo også rar at få kornet ind.«

Da Kristian Kristensen var vendt hjem til Thy, kom han til at bo hos sine forældre i Refs og gik ud i dagleje, men fra foråret 1895 blev han antaget som fast reservemand ved baneafdelingen på Hurup Station. Da hans mor var død i juli 1895, fik hans far Sine Degn fra Ydby som husbestyrerinde indtil maj 1896.

Kristian Kristensen tilføjer: »Den 1. maj 1896 fik min fader en ny husbestyrerinde, Else Marie Sofie Jensen fra Vammen i Almind Sogn ved Viborg. Hun blev efter to års forløb, den 20. maj 1898, min hustru.«

Kristian Kristensen var kun banearbejder i en kort tid. Han overtog sin fars landejendom

og købte jord til, så ægtefællerne kunne leve af landbruget. Ejendommen hedder nu »Elmegården«.

Det var en søn af Christian IX og dronning Louise, kronprins Frederik og kronprinsesse Lovisa af Sverige, der fejrede sølvbryllup. De var blevet gift i Stockholm 28. juli 1869. Chri-

stian IX var fra 1863 Danmarks konge, også kaldet »Europas svigerfar«. Efter hans død i 1906 blev kronprins Frederik udråbt som kong Frederik VIII, men han kom kun til at regere i 6 år. Efter hans død i 1912 blev Christian X konge. Dronning Lovisa af Sverige, født 1851, levede til 1926.



Kristian Kristensen og Else Marie Sofie Jensen. Kristian Kristensen, kaldet Kr. Smed, født 7. maj 1873, døde 26. november 1942. Else Marie Sofie, født 29. november 1863, døde 16. december 1938.

Sommerfåwl' på Strøget

Af forfatteren Søren Sørensen

Nå, ja: Æ Øster Odde'. Jo, jeg ved godt at sprænglærde sprogkyndige ved at fortælle at Strøget er en sammentrækning af Øster Odde. Det er fristende at travestere falstringen Sophus Claussens strofe om den oldpersiske stad Ekbatana og overflytte den til min thistedske barndoms badeanstalt - på samme måde som farbror Christian, mælkemanden ude fra Brund og mine halvsøskendes kødelige slægtning, overflyttede beretningen om den hellige Martin af Tours og fortalte legenden om mortensgæssene, som om den var foregået i Thorsted. Og lod Martin Luther slå sine teser op på kirkedøren, ikke den i Wittenberg i Saksenland, men nærmere ved: i Hvidbjerg. Og så fremdeles, og skam få den der tænker ilde derom.

Derom og om travestien på den store lyriker. Men fristelser er til for at man skal falde for dem. Et digt om Øster Odde efter Clausens mønster? Det ville da blive til noget i retning af:

*En Spotter gav mig med Lærdom at lodde,
at Vægten paa Ordet var Øster Odde.
Den traurige Tosse bør holdes for Øjet,
at Hjærtet det elsker jo Strøget.*

- Ikke for det, man kunne gerne tage det helt forfra og skjælde:

*Jeg husker den Vaar, da mit Hjærte i Kim
undfangede Drømmen og søgte et Rim,
hvis Glans skulde synke som Solbanen bøjet
mod vest, som jeg så den derude fra Strøget.*

*Byen med hundrede teglhængte Tage,
Løngange, svimlende Mure, Soldage
der, hjemme i Thisted, ved Mindet fornøjet,
som Byen så ud deromme fra Strøget.*

*Hin fjerne Vaar, da min Sjæl laa i Kim
og drømte umulige Roser og Rim,
er svunden, skønt Duften var saltet og røget
af Koopmanske Pølser derude langs Strøget.*

*Men Drømmen har rejst sig en Vaar fra en Bog,
da Verden blev dyb og assyrisks og klog,
som blødte den yppigste Oldtid ophøjet...
Jeg har levet en Dag derude på Strøget.*

*Da blev jeg taalmodig og stolt. Jeg har drømt
en dybere Lykke, end nogen har tømt.
Lad Syndflodens Vande blot ta' mig i Tøjet
- jeg har levet engang, derude på Strøget.*

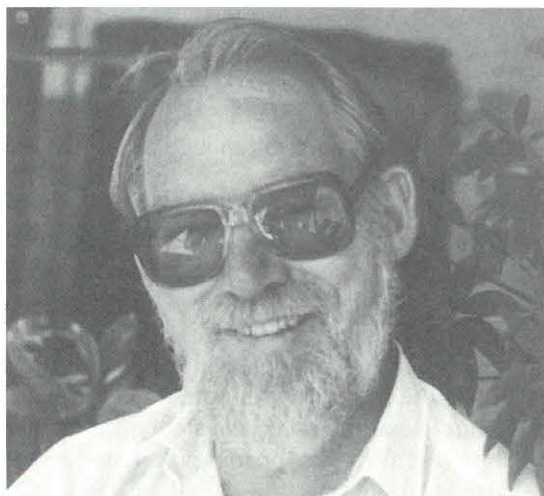
Selvfølgelig har mesteren en undskyldning til gode. Man bør egentlig ikke fuske med litteraturens mesterværker. Men på den anden side: svendestykkerne og alle lærlingenes mislykkede prøveklude, de er ligesom ikke rigtig værd at beskæftige sig med. Skal man parodiere eller travestere, kan man lige så gerne tage det bedste af det bedste. Så: ikke undskyld, hr. Claussen, men tak for lån - i dybeste respekt for Deres digt om Ekbatana. Som jeg læste første gang en forårseftermiddag på skrænten ud for det sted hvor badehusene plejede at blive sat op, tidligere, før den kommunale badeanstalt blev flyttet ud på Vester Odde

Der er et andet af litteraturens mesterværker jeg har fusket med. Og gjort lige som farbror Christian gjorde med de kirkehistoriske skrøner, flyttet det fra Stockholmsegnen derud, på Strøget, det store rum omkring drengeårene, Limfjorden, overskuet fra brinkerne oven over det der engang var tyskernes skydebane. Billederne dukker hele tiden op i ens erindring og vil klædes i ord.

Denne gang blev det disse her. Det blev det på grund af en bestemt oplevelse jeg havde et af de få steder i Norden der kan kappes med Strøget i skønhed, nemlig brinken over Visby på Gotland. Der er det ikke Thisted Bredning der slår armene ud for ens øjne, det er hele den blå, glitrende indre Østersø, og der er intet Mors at ane på den anden side, kun det farvestærke møde mellem himmel og hav. Den gamle hansestad, århundreder ældre end vores, tynget, grågul, halvvejs skimlet afælde, men med den samme overskuelighed.

Og så har de poesifestival i Visby. Poeter mødes, taler med hinanden, læser op for byens borgere og andet godtfolk. Dette år handler det om Bellman, ham den gamle sørgmuntre svensker, for i 1995 er det to hundrede år siden han forlagde residensen fra det klamme Stockholm til renere og lysere himmelstrøg. Derfor er også sangerne strømmet til, med deres guitarer og drejelirer og cistre og hvad de nu har følt trang til at klimpre de herlige melodier på. Der er Erik fra Roskilde og Mati fra Tallin, Vladimir fra de russiske stepper og Ulrich fra de bayerske alper. Fredmans Sång nummer sekstifyra kan vi alle sammen, på hver sit sprog.

En aften står vi, alle poeterne og poetesserne, alle sangerne, alle vore musere og mænd, landshøvdingen skal have en hilsen fra Østersølandene. Ulrich fører an i »Fjäriln vingad syns på Haga«. Helsingforsskuespilleren Jarmo Rantanen og ham Thisteddrengen finder sammen og improviserer en klangfuld basstemme som bund under menighedens fulde kor. De synger svensk, selvfølgelig. Det er i Sverige og Bellman skrev den på svensk. Men Ulrich har omdigtet den til tysk, Vladimir til russisk, Mati til estisk. Jeg bliver kaldt frem: »Søren, nu på danska!« Jeg kan den



Søren Sørensen, forfatter, født på Østerbakken i Thisted som søn af vaskekone Elsa S. og arbejdsmænd Gunnar Karl »Singer«-Sørensen. Læreruddannet, skoleinspektør og undervisningsinspektør i undervisningsministeriet. Siden 1985 free-lance som forsker (historie), forfatter, foredragsholder og billedkunstner.

ikke på danska, har aldrig sunget Fjäriln vingad på andet end svenska. Heldigvis kan Erik Harbo Jens Louis Petersens fortrinlige for-danskning. Han redder nationens ære den aften.

Melodien er en af de fineste, mest yndefulde man kender. Enkel og stor i linierne, »klassisk« i ordets egentligste forstand, præget som den er af ædel enfold og stille storhed. En af dem man kan, allerede første gang man hører dem. En af dem man aldrig glemmer.

Men også en af de få af Bellmans melodier der egner sig til fællessang. Ellers er det en misforståelse at synge Bellman efter højskolesangbogen, for det er viser, de skal synges af en og kun en mand. Lige akkurat »Fjäriln vingad« kan synges af en forsamling. Ikke engang et blandet kor kan spolere den melodi. Og den er så let at digte nye sange på. Jeg ved det, jeg har selv gjort det.

Derfor snurrer dens tonerækker også ofte for ens indre øre. Halvanden måned efter koncerten hos landshøvdingen i Visby kommer oplevelsen tilbage. Man tænker, at nå, ja, egentlig burde man jo kunne den på sit

modersmål. Men så skal det være på thybomål. Rigsdansk, det er jo nemt nok. Og første strofe kommer, ligesom helt af sig selv: *Sie, de sommerfåwl' så skjønn da.*

Det er over fyrré år siden jeg har talt thybomål. Og egentlig har jeg jo aldrig talt det, rigtigt. Det var jo bysprog. Nok sagde vi æ hus og æ wugn og æ fåwl' og nægtede alting ved hjælp af ett', men på Østre Skole lærte vi noget andet. Under inspektør Christensens kyndige vejledning. Dog sidder farbror Christians sprogtone i øret. Så jeg prøver. Endnu i anden strofe følger jeg Bellman og lader ekkoet gengive hammerslag på sten og øksehug på birk og fyr. Det burde nok have været asketræer, dem derude i Bette Eshøj. Og drønene fra skibsbygger Christensens rambuk, når hans tømrersjak satte pælene i til æ badehus'. Ude på Strøget.

Udsigten ude fra brinken over den gamle skydebane trænger sig i hvert fald på. Og fortrænger helt det stockholmske springvand med de mytologiske figurer. Og hyldesten til den ædle monark Gustav III forsvinder helt til fordel for en erindring om den sommer, da jeg viste den senere fru Sørensen rundt på Strøget. Den lange tur, strandlangs, helt ud til plantagen ved Eshøj. Det var sån en skønne tid.. Denne gang er det ingen parodi. Der er dem der har svært ved at tage dialekter alvorligt. Det er i og for sig værst for dem. Nok er det en »travesti«, for det ord betyder »omklædning«, og det stockholmske rokokosceneri har fået ikke bare en anden sprogdragt, det er også blevet anbragt i andre omgivelser.

Bellman benytter sidste strofe til at takke kongen; det havde han god grund til. Jeg har i stedet bredt udtrykkene »hälsad af sin Sköna« og »sjelf den trumpne glädtig går« ud således, at de dækker hele verset. På samme måde har jeg omlokaliseret til Thisted Bredning. Det var ikke nødvendigt, men bedre.

Glæden, ved naturen, ved livet i hele biologiens længde og bredde, fra det mindste kræ i kær og engdrag til himmelrummets svimlende hvælv, det er digtets krop og sjæl.

Om digtet kommer til live i den nye iklædning, det får komme an på en prøve.

Fjäriln vingad

oversat til thybomål og delvis omlokaliseret

Sie, de sommerfåwl' så skjønn da
Emell totter fræ æ dis
Hytter sæ no i æ grønn da
Byg'er blomstertelt' på gammel wis;
Hwer en kræ i kjar og engdrag
Wågner mæ æ suel si skjîn,
Flagrer rundt som war'e pinsdag,
Blywer swimmel i så lun en wind.

Sie, æ græs er no i groning,
All de wissen blywer mold;
Sie, æ o, der, i æ snoning
Går en swån så hwid og bold;
Lånnt lånnt wæk, fræ skow og bakker
Sloer der gjenlyd te æ skyer,
Det er økseslag og hakker
Imod stien og birk og fyr.

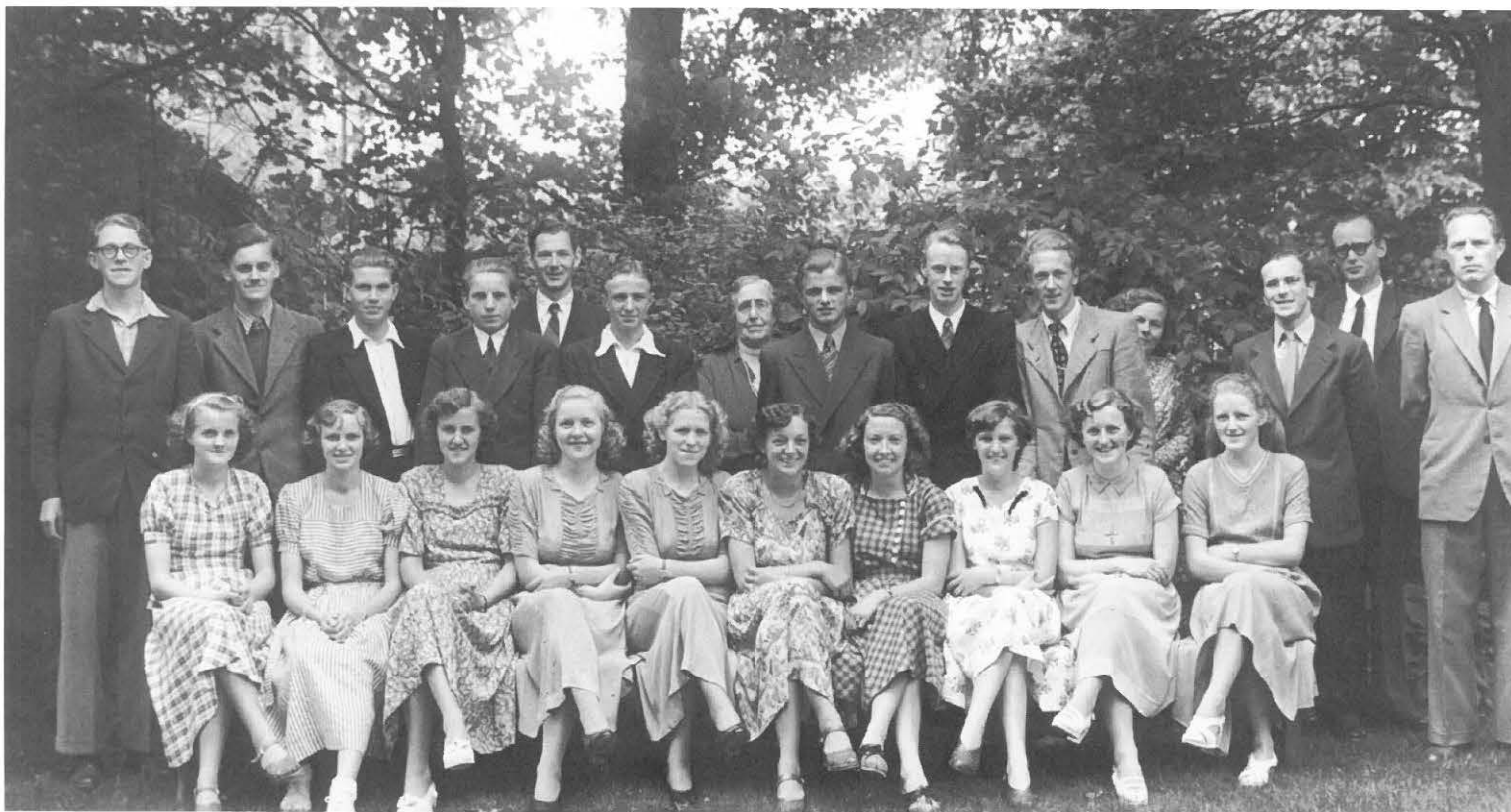
Sie æ bredning, hwor den glitrer
Som i dans med guld o wand,
Loke sår si sæd, det sitrer
I æ luft lånnt inn øwer land.
Langs æ wej gror stuer stammer
De noer sammel med djer løw,
Wrinsk af hejst og hund' der glammer,
Etter wugn' en sky af støw.

Det er nøj så skjøn å si o,
Det er sån en skønne tid,
Nær wi gor her sammel, wi to;
En er glåd, det kan do wid.
Er en sån lidt mut og hænger
Med æ mul' sån fræ æ morr',
Ska' en si sig om des længer,
Så forswinner nød og sorr.

fra det gamle album



Badmintonspillere deltog i et trekantstævne i 1948 mellem Thisted, Holstebro og Herning badmintonklubber. Spillerne fra Thy er fotograferet foran hallen i Holstebro. Bageste række fra venstre Harry Enggaard (formand), Jørgen Brandt, Mogens Gr. Olesen, B. W. Olesen, Hemmer Kofod, Jørgen Mikkelsen, Kaj Lyng Pedersen. Forreste række: Finn Nielsen, Gudrun Enggaard, Karin Gr. Olesen, Inger Nørgaard, Grethe Andersen, Gudrun Andersen, Ragnhild Houmann, Knud Arne Damgaard. Billedet er fra Karin Gr. Olesen, nu Madsen, Byageren 15, Nørresundby. Inger Nørgaard, nu Borgaard, Thisted, har hjulpet med at finde frem til navnene.



Ester Saarup, Vestparken 17, Lind ved Herning, har sendt dette billede af holdet, der tog realeksamen i 1950 fra Hurup private Mellem- og Realskole. Forreste række fra venstre: Ketty Bovbjerg, Heltborg, Bodil Lauridsen, Vestervig, Kirsten Søndergaard, Vestervig, Ester Saarup, Hurup, Ellen Saarup, Hurup, Gerda Jacobsen, Villerup, Ruth Hoffmeyer, Koldby, Jytte Christensen, Vestervig, Hilda Hove, Boddum, Ruth Fibiger-Jensen, Vestervig. Anden række fra venstre: Erik Holm-Andersen, Hurup, Evan Overgaard, Heltborg, Leo Amby, Sønderhaa, Jens Dahl Jensen, Nørhaa, Tage Jensen, Sønderhaa, Jørgen U. Malle, Snedsted, Kaj Normann Andersen, Snedsted, Harald Gram, Ydby. Bageste række fra venstre: Lærerne Erik Nejrup, Agnes Thrane Hansen, Elisabeth Vittrup, Helge Kjær Christensen, Dan Videbæk, Hans Borre Larsen. Ester Saarup føjer til: Skolebestyrer Ingvar Hansen deltog ikke i dimmissionsfesten på grund af sygdom. I stedet holdt provst C. Nørsøller-Jensen festtalen, og Agnes Thrane Hansen uddelte eksamensbeviser i sin mands sted. Festen blev holdt på Hurup Missionshotel, da realskolens gymnastiksal ikke længere kunne rumme skolens elever, forældre og lærere.



I Jul i Thy 1994 var der på side 39 et billede fra Thisted Købstads 400 års jubilæum. Da det ikke var præciseret, hvor billedet var taget, blev nærmere oplysninger efterlyst. Det har ført til flere henvendelser. Aage Christiansen, Trolhättanvej 12, Hjørring, skriver: »Ejendommen, der toner frem bag æresporten, må være en forlængst nedrevet bebyggelse umiddelbart op ad Hotel Aalborg, der skimtes til venstre. Til højre anes vognmand Edvard Niensens lade, som forsvandt i 1967.« Poul Sasser Jensen, Grønlandsvej 12, Thisted, oplyser: »Huset i baggrunden lå, hvor nu biografen ligger, og til venstre anes Hotel Aalborg. Jeg medsender et foto (til venstre), som formentlig er taget af min onkel, fotograf Aage Pedersen, som var gift med min faster.« Gerda Klit Hansen, Schweizerdalsvej 39, 2610 Rødovre, har sendt ovenstående større billede: »Det stammer fra min far, tømmerhandler A. Klit Niensens billedsamling. Det viser de ved kongemodtagelsen på jubilæumsdagen 10. august 1924 fremmødte medlemmer af Thisted Amts Garderforening. Min far var fanebærer og ses (med blød hat) til højre under buen.« Sonja Andersen Brogaard, Søndbjerg, tidligere Thisted, meddeler telefonisk: »Det hvide hus midt i portalen må have ligget, hvor Madsens Konditori findes i dag.«



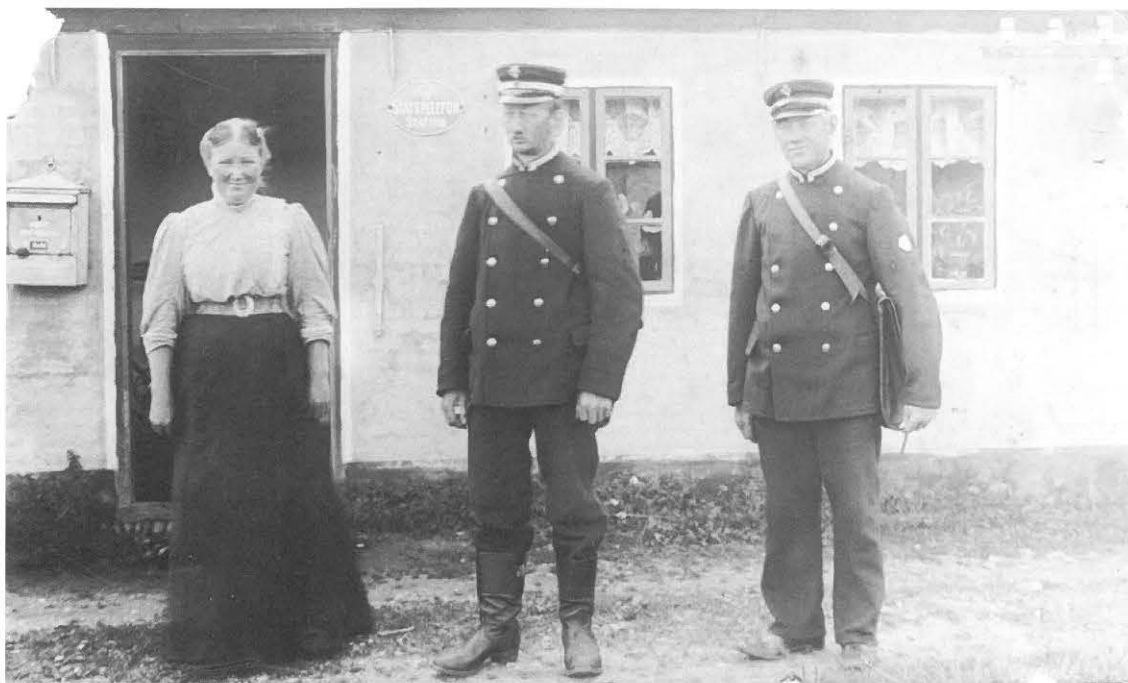
Fotograf Preben Lind var så vidt vides den første lokale fotograf, der begyndte at tage luftbilleder. I Jul i Thy 1994 bragte vi et luftfoto af Thisted, taget i 1947 med et 9 x 12 kamera med dobbelt bælg. Dette billede er fra samme år: Sjørring, set fra sydøst. I de forløbne omtrent 50 år er mange bygninger kommet til, bl.a. byen største virksomhed, Sjørring Maskinfabrik. Preben Lind var ansat hos L. H. Gram i Storegade i Thisted. Derefter drev han fotoforretning i København, nu bosat Nørrevangen 18 D i Islev.



Et 50 års minde fra Jytte Sieg, Strandvejen 7, Nykøbing Mors. Billedet fra maj 1945 er taget ved Lilletorv i Thisted, da en af de allieredes kampvogne kom forbi. Et par piger betragter køretøjet fra åbentstående vinduer, men hvem er pigerne?



Jytte Siegs far, Aage V. Kjær, drev fra 1923 og gennem godt 50 år forretning på hjørnet af Lilletorv og Bisgårdsgade. Han solgte Morsø Støbegods, gasapparater og ovne, som det fremgår af skiltet ved døren. Udenfor er der sandsække og håndvaske vendt på hovedet. Frihedskæmpere står parat, men nærmere oplysninger savnes.



Søskendeparret Caroline og Carl Jeppesen, Ræhr Brevsamlingssted og samtalestation ca. 1905. Til højre Carls kollega. Billedet er fra Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum, der har ladet sig inspirere af nogle gamle postkort: Vi har i min kones familie nogle gamle, sjove postkort liggende stilfuldt samlet i et gammelt smukt album. De er alle sendt til søskendeparret Carl og Caroline Jeppesen i det daværende Ræhr Brevsamlingssted/Samtalestation (nu Bybakken 63). De var henholdsvis faster og farbror til min svigermor. Blandt de mange hilsner er der et postkort fra Kirstine Tilsted, der er på Vejlbys højskole i 1916. Hun boede senere i Nytorp (i Vester Torp) i en nu nedrevet ejendom. Hendes datter er gift med tidlige murer i Gettrup, Aage Christensen. En søsterdatter sender i 1918 et kort fra Børkop Højskole. 1910 er der kort fra Christine, der ligger syg på Silkeborg Sanatorium. Der er kort fra Karen og Niels Guld, der sender hilsen til tante Caroline. Sine Gasberg sender hilsen fra sit sygeleje på Viborg Sygehus. Hun ligger med nogle sår, der ikke vil heles, men hun håber at komme hjem til pinse og takker for en kurv med gode sager til påsken fra kusine Caroline i Ræhr. Der er et festligt kort til Caroline fra Clare Christensen, der er pige i Holmsland Præstegård, hos »rigtige præstefolk« og ikke som dem i Ræhr. Der er meget at lave og ikke tid til den middagssøvn, som Clare trænger til. Ja, hun er villig til at tage den på køkkenbordet om så skulle være. Hun mindes tiden i Ræhr Præstegård, hvor hun kunne sidde på halen og lade andre tage slæbet. Der er hilsen fra Jens Bøjer i Aarup, der sender et billede af 4 kolleger fra Snedsted til Carl Post. Fra samme tid, 1905, er der et kort med motiv fra Vorupør, sendt af Kirstine. Der er gentagne gange en hilsen fra J. B. Ottesen og søn, samt Margrethe Larsen. De takker for ulejlighed i året, der gik. Det må være en forretningsforbindelse. Der er fra 1909 en hilsen med et smukt billede fra hotel Phønix i Thisted. Tidligere præstefolk i Ræhr, C. Lindbo og frue, sender hilsen med billede af Sandby Præstegård. Carolines veninde og tidligere kaffesøster, Else Nielsen, sender flere kort, bl.a. et med hendes hus i Hassing, (nu Gundgaardsvej 1) efter teksten at dømme er hun distriktsygeplejerske. Else træffer i praksis ofte den gamle jordemoder fra Ræhr, og så mindes de gamle dage. Christine sender et kort med en høne, da de ofte har spist mange af Carolines æg. Et kort fra Karen og Anne med et tillykke med det nye hus, fortæller, at Carl og Caroline må være flyttet, måske fra

gården Bybakken 71 til nr. 63. En søsterdatter, Karen Mygind, sender en varm hilsen til Caroline på Centraltelefon-stationen. (Det lyder da flot). Der er også en hilsen til de to på Statstelefon-samtalestationen med parti fra den gamle mole i Thisted Havn. For Severine Johansen er Ræhr verdens navle, så en hilsen fra Lillehammer i Norge, hvor hun er på ferie, er adresseret til Ræhr brevsamlingssted, Jylland, Danmark. Der er hilsen til Carl fra »eders hengivne gamle degnefolk A Christensen og frue«. Fra Karen Brix i Thisted til tante Caroline i 1915. I 1917 en hilsen fra Jenny Brix. (Det må være den senere fru Falkenberg, gift med frisør Falkenberg på Nytorv i Thisted). Caroline må have haft kyllingesorger i 1906, da der er en hilsen fra Christine med besked om ikke at lade grisene æde også denne kylling (motiv på kortet). Alle disse kort, mest julekort ca. 75 stk., er for mange år tilbage samlet i et rigtigt brevkort-album og opbevaret af en brorsøn, Otto Jeppesen, Ræhr. De har nu ligget i glemslens mørke i 3 generationer, men ved en julesammenkomst i 1991 hos Hans Holmgaard i Hanstholm, blev de omtalt af den nuværende ejer, Karsten Holmgaard Petersen, Hurup. Egon Johansen slutter: Postkortene er for mig et lille stykke historie fra det gamle Ræhr, eller Rære, som de skrev i 1700-tallet.



Sådan så Vorupør ud i 1905. Postkortet er sendt 28. november med følgende hilsen: Hjertelig lykønskning og venlig hilsen Christine.



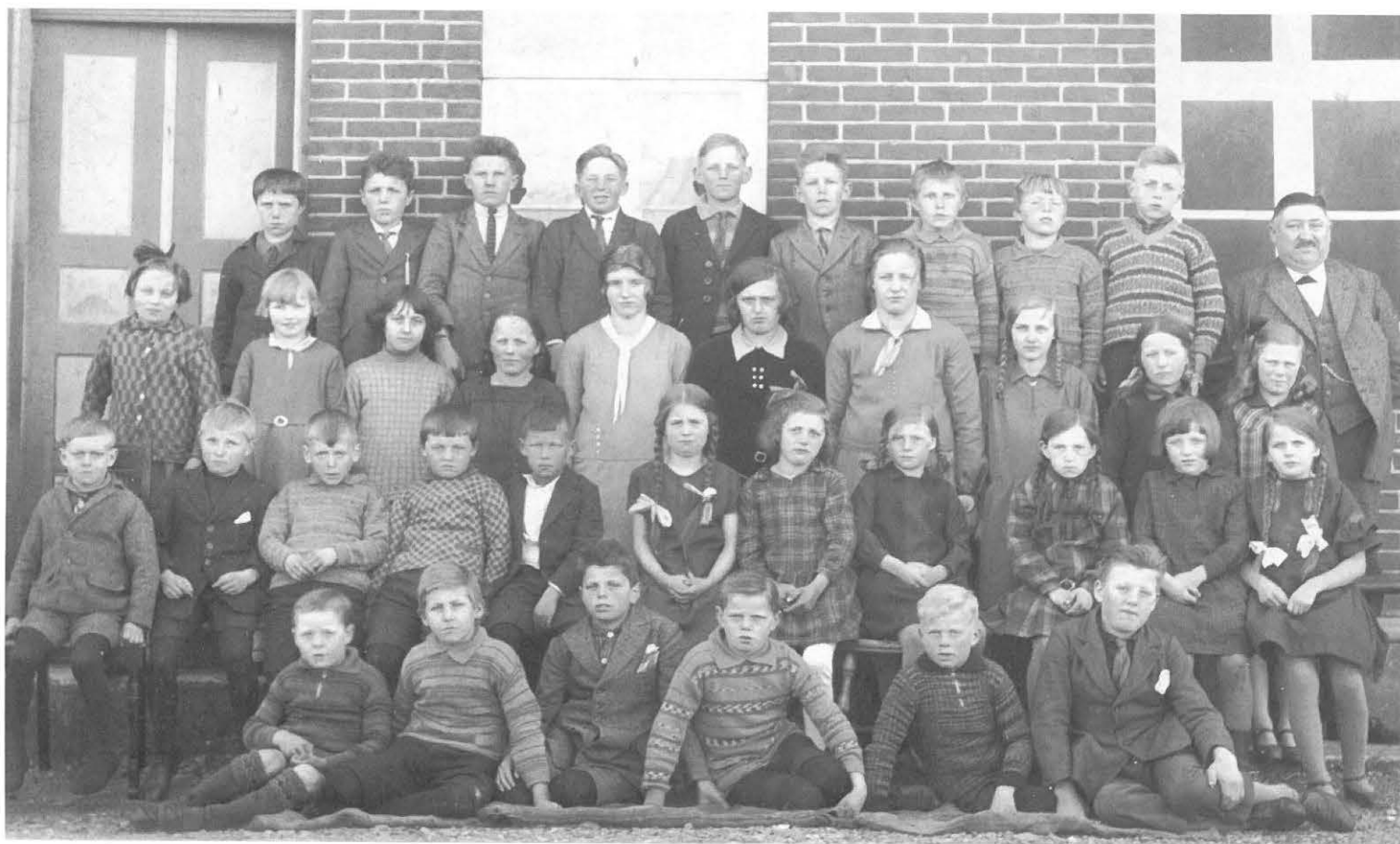
Jens Bøjer i Årup sendte en hilsen fra Snedsted til Carl Jeppesen i Ræhr. Om Jens Bøjer er et af de fire postbude på billedet vides ikke. Det er fra ca. 1905.



De fleste af de 12 børn, der voksede op på Vestergård i Kåstrup, var mindreårige, da forældrene døde: Moderen Jensine 27. december 1890, faderen Lars Bisgaard Oddershede 7. august 1894. Det lykkedes at holde sammen på familien, da den ældste søn, Kristen Oddershede, drev gården videre. De trak alle i deres pæne tøj sidst i 1890'erne for at blive fotograferet hos L. H. Gram, Jernbanegade, Thisted. Bageste række fra venstre: Peter Bach, Ingeborg, Kresten, Petrea, Peder Nørgaard, Ottomine. Forreste række: Elvine, Viggo, Karen, Hedvig, Kathrine, Theodor. Lærer Michael Oddershede, Troldstien 5, Herlev, afleverede billedet til Jul i Thy inden sin død i september 1993. Hans søster, Mariane Vestergaard, Havrevej 33, Thisted, har givet supplerende oplysninger. Peter Bach Oddershede var deres far. I billedteksten på næste side fortælles mere om de 12 børn.



Omkring en halv snes år senere blev familien Oddershede fra Vestergård i Kåstrup fotograferet igen, denne gang hos Axel Thygesen, Thisted. Stående i bageste række: Theodor Oddershede (drev en gård i Fårtoft), Peter Bach Oddershede (havde først gård i Sundby Thy, dernæst i Kåstrup, sidst bosat i Thisted), Petrea (gift med Ole Bach, der drev den store gård Rolighed øst for Thisted), Kresten Oddershede (overtog slægtsgården Vestergård i Kåstrup), Peder Nørgaard Oddershede (havde gård i Skinnerup, senere bosat i Nors). Forreste række: Kathrine (gift med Jens Yde, Ydesminde, Skinnerup) Ottomine (gift med Jens Mikkelsen, Gl. Neergaard i Kåstrup), Ingeborg (gift med cigarhandler Andreas Pedersen, Nytorv, Thisted), Viggo Oddershede (ejer af Gl. Ullerupgård og medlem af Thisted Amtsråd), Karen (gift med Anders Knudsen Andersen, Gl. Smedegård i Tved), Elvine (gift med Aksel Søe, Erslev, Mors), Hedvig (gift med Jens Sørensen, Skinnerup).



Elever i Faddersbøl skole 1931. Øverste række fra venstre: Marthinus Kristensen, Hans Møller Pedersen, Kristian Jacobsen, Egon Pedersen, Kristian Højbak, Peter Jensen, Karl Toft, Aage Møller Jensen, Marius Kristensen, Lærer L. Pedersen. Anden række fra oven: Dorthea Christensen, Rigmor Nielsen, Martine Jensen, Mette Jensen, Marie Møller Jensen, Stinne Hansen, Dagny Borggaard, Christa Nielsen, Grethe Jensen, Anna Højbak. Tredie række fra oven: Erik Jensen, Marius Nielsen, Otto Møller Jensen, Jens Madsen Udermark, Johannes Andersen, Hilda Toft, Gudrun Skinnerup, Erna Pedersen, Anna Jensen, Karen Jensen, Kirstine Møller Pedersen. Siddende foran: Niels Christensen (Bisp), Kristian Toft, Kristoffer Møller Pedersen, Sigfred Møller Pedersen, Ricard Højbak, Mads Christensen (Bisp). Billedet er fra Hans Møller Pedersen, Kanalvej 10, Snejstrup.



De blev konfirmeret i Ræhr Kirke søndag den 7. marts 1948. Billedet er taget i Ræhr Præstegård af fotograf Scharling, Thisted, formentlig i februar måned 1948. Landinspektør Søren Bunk Larsen, Rudemøllevvej 22, Hem, 7800 Skive, oplyser, at i forreste række fra venstre sidder: Karen Bjerg Christensen, Bjerre, Andrine Jespersen, Febbersted, Britta Christensen, Ræhr, Anna Madsen, Febbersted, Kirsten Markussen, Ræhr, Henny Josefsen, Hamborg, Karen Bertelsen, Vigsø, Gerda Jeppesen, Ræhr. Anden række: Kristian Madsen, Ræhr, Gerhard Josefsen, Hamborg, Henry Spanggaard (Røge), Ræhr, Vilhelm Førby, Hamborg, Ejnar Odgaard, Sårup, Peter Tilsted, Ræhr, Karl Ringgaard, Nytorp, Søren Bunk Larsen, Febbersted, Erik Tvilde Jensen, Bjerre. Bageste række fra venstre: Pastor Mehr, fru Mehr, Jens Madsen, Febbersted, Preben Simonsen, Ræhr, Arne Nielsen, Ræhr. Viola Kristensen, Sårup, mangler.



Dette skolebillede er af en 7. klasse 1933, overført fra Østre Skole til Vestre Skole i Thisted. Forrest sidder skoleinspektør Larsen, og i højre side står lærer Høegh Nielsen, men flere oplysninger findes ikke på bagsiden af billedet, og der er ikke afsender på den konvolut, dette billede plus et par andre er sendt i, så der er brug for dobbelt hjælp: Navne på eleverne og på afsenderen. Konvolutten er stemplet Nordsjællands Postcenter 7-6-95-22.



I en årrække drev Sct. Georgsgildet i Thisted Hvidkærlejren i Hjardemål. Børn fra Thisted kunne komme på lejrophold derude. »Det var smadderhyggeligt og sjovt«, fortæller Ulla Nyby Hansen, Hartmannsvej 149, Holstebro. »Vi fik somme tider havregryn med saftvand til morgenmad. Det var hvis bondemanden ikke var nået frem med mælkespande. Vi gik fra lejren ud til havet. Det var en heldagstur, og vi havde mad med til hele dagen. Vi var også ved en sø, der hed Vullum Sø, og vi gik til købmanden, en lille butik i Hjardemål, hvor der var en postkasse, så vi kunne sende breve hjem. Hver morgen var der flaghejsning. Vi stod i en stor kreds og sang »Der er ingenting, der maner...« Om aftenen, når flaget skulle ned, sang vi »Fra himlen er du faldet...« To meget smukke sange. Jeg mindes min barndom, hver gang jeg synger dem. Da jeg gik ud af Thisted Borgerskole, var jeg hjælper i lejren sammen med bl.a. Hanne og Henny Hebsgård. Billederne er fra »Olympiaden« i Hvidkærlejren 1953. Alle var klædt ud. På billedet med de fire voksne ses fra venstre lærer Visby, lærer Sv. Ove Bach, en ukendt og fru Bach.



Fra Sct. Georgsgildets Hvidkærlejre 1953. Til »Olympiaden« var alle klædt ud. Pigen i det hvide tøj til venstre er Ulla Birgit Gudrun Nyby Pedersen. Ved døren med hånden for øjnene fru Hansen, Strømgade 3, som stod for madlavningen sammen med en fru Kristensen, der kom cyklende fra Frøstrup hver dag. Manden i sort er lærer Visby. Bag ham Sv. Ove Bach. Siddende i baggrunden fru Bach. Den høje slanke pige til højre i billedet er Ulla Hebsgaard, dengang boende på Fårtoftvej.



Thisted Afholdsforenings bestyrelse ca. 1926, fotograferet af L. H. Gram, foran Thisted Afholdshotel, Rosenkrantzgade. Fra venstre snedkermester Ejner Jensen, blikkenslagermester H. C. Handest, tømrermester Kristian Knudsen, fru Jensen (havde trikotageforretning på Møllevvej), slagtermester Ingvar Larsen, plantør Østergaard, gartner Lunde, fru Topp (havde mælkeudsalg i Nørregade), Chr. Bach (var chauffør for Thisted Ægekspert og kørte brandbil), snedker Larsen (gift med datter fra Afholdshotellet), arbejdsmand Anders Andersen, Dragsbækvej (var i en tømmerhandel og kørte varer ud). Billedet er fra Jenny Villadsen, Dragsbækvej (datter af Chr. Bach).



Dette hold gymnaster, der gav opvisning på Sjöring Vold 1934, blev ledet af Jens Kirk (yderst til højre), Kjelstrup, senere Østerild. Bageste række fra venstre: Magda Madsen (gift Møbius), ukendt, Karen Lynge (gift med Jens Kirk), Mathilde Jensen (g. m. Frederik Thousgaard), Lis Christensen (g. m. Aage Kortegaard), Anna Madsen (g. m. Anders Pedersen), Stinne Christensen, Vesløs, Edith Gregersen, Skovsted. Margrethe Nielsen (g. m. Kjærgaard Kortegaard, Skovsted). Midterste række: Olga Jensen (g. m. Harald Skaarup, Skovsted), Sine Nielsen, Hillerslev, Dagny Overgaard, Marie Overgaard (søstre), Anne Pedersen, Skovsted, Eddy Nielsen (g. m. Marius Jensen), Anine Overgaard (søster til Dagny og Marie), Elva Kragh (g. m. Aksel Kirk, Kjelstrup), Dagny Frost, Agnes Andreasen, Hillerslev. Forreste række: Esther Baadsgaard Jensen, Hillerslev, Valborg Gellert, Skovsted (g. m. Ejnar Ringgard), Mary Frost, Skovsted, Emma Nielsen, Skovsted, Inger Pedersen, Skovsted, Lisbeth Bach (g. m. Niels Agerholm, Skinnerup), Dagmar Gellert, Skovsted, Else Søndergaard Pedersen, Hillerslev, Marie Christiansen (g. m. Chr. Sejerskilde, Thisted). Billedet er fra Emma Nielsen, Irisvej 27, Ræhr. Hendes kusine, Eddy Jensen, Ballerumvej 195, Hillerslev, har hjulpet med navnene.



Folkedans hos fru Støjberg i den private lejlighed ved den gamle margarinefabrik på Møllevvej i Thisted. Karin Madsen (født Olesen), Byageren 15, Nørresundby, oplyser: Bagest fru Støjberg. Derefter fra venstre i bageste række: Grethe Kloster, ukendt (måske datter fra Thisted Andelsmejeri) Else Andersen, Anne Grete Madsen, Ane Rask, Esther Rosenberg, Rigmor Hove, Karin Gr. Olesen. Forreste række: Elise Hove, Søster H. P., Jytte Lyager, Aase Anthonsen, Ruth Poulsen, Ninna Lyager, Grete Rask.



Bogholder Christian Ferdinand Westergaard tog i 1908 sin kone og syv børn med til fotografen i Thisted. Bogholderen og hans kone Andrea (født Petersen) sidder i forreste række. Mellem sig har de sønnen Ole Christian (i matrostøj) døbt 1893 i Thisted Kirke. I bageste række fra venstre: Louise, Ida, Ferdinand og Helga. I forreste række til venstre Anna, til højre Emma. Alle syv børn havnede i København og omegn. Louise, Helga og Emma omkom ved en gasulykke på Peter Bangsvej i København ca. 1940. Ole blev bogholder, gift med Elly (født Koch-Jensen) Elly var porcelænsmaler. Hun døde i 1986 oplyser Buus Lassen, Aksel Møllers Have 22 ⁶, 2000 Frederiksberg. Elly var møster til hans kone, Jytte (født Aunfelt). Mon medlemmer af Thyboforeningen i København eller andre kan komme med nærmere oplysninger om ulykken på Peter Bangsvej?



Fra den to klassede skole Sundby Thy, år 1929. Lærer K. J. Vestergaard og hustru, Kristine, står til højre. 1. række (bageste) fra venstre: Holger Nielsen, Lars Christian Krogh, Ingvard Nielsen, Sigfred Madsen, Arne Nørgaard, Jens Peter Jensen, Arnold Madsen, Frede Vangsgaard, Jacob Larsen. 2. række: Erna Larsen, Edith Westergaard, Edith Dam, Erna Westergaard, Esther Dam, Emmy Nielsen, Harda Kielsgaard, Ellen Willesen, Edith Nørgaard. 3. række: Kirsten Larsen, Dagmar Thorsted Kristensen, Klara Willesen, Erna Skræm, Elly Kirk, Rigmor Mikkelsen, Johanne Søndergaard, Agnes Westergaard, Helga Kirk. 4. række: Henry Jensen, Hans Peter Jensen, Henry Olesen, Konrad Jacobsen (?), Johannes Thorsted Kristensen, Aksel Johansen, ?, Henry Hvid Nielsen. 5. række: Lis Jensen, Gudrun Poulsen, Eva Jensen, Salomon Nielsen, Anders Graversen, Vagner Poulsen, Anna Willesen, Dorthea Graversen, Ella Nørgaard. 6. række: Karl Sørensen, Harald Larsen, Egon Søndergaard, Aage Thorsted Christensen, Herman Willesen, Maren Margrethe Vestergaard, Karen Krogh, Sigurd Westergaard, Henry Christensen (Sund), Svend Olesen, Niels Peter Nielsen, Christian Willesen. Billedet er fra Sigfred Madsen, Gl. Færgevej 20, Vildsund.



Fra Christine og Erik Dahm's sølvbryllup i 1927 på »Estrup« ved Vejen. 1. Jens Jensen, Snedsted (forvalter på Estrup), 2. Mitte Jensen (ansat v. forsikringselskabet Skjold), 3. Peder Frederiksen, »Mellem Mølle«, Vibberstoft, Hørdum, 4. Christine Dahm, 5. Harald Dahm, 6. Erik Dahm, 7 og 8. Arthur og Frida Jensen, København, 9 og 10. Marie og Mads Yde, Skyum, 11. Else Schiøtz (gift med bror til Aksel Schiøtz), 12. Kr. Hedegaard, 13 og 14. Johanne og Hans Græsbøll, 15. Mitte og Arthur Jensen's mor, 16 og 17. Karen og Kr. Krabbe (Krabbes Konditori, Thisted), 18. Fodermesterens kone, 19. Kr. Andersen, lokomotivfører, Kongensgade, Thisted, 20. Elise Andersen (gift med Kr. Andersen, forældre til fodboldspillerne Knud Erik (Perk) og Villiam Andersen), 21. Bjarne Dahm, Vestervig, 22. Kathrine Dahm (mor til Karen Krabbe og Rita Winther Poulsen, forhen Tilstedgård), 23. Kristine Nielsen, Helsingør (søster til Erik Dahm), 24. Aage Nielsen, Helsingør, 25. og 26. Kathrine og Kristian Dahm Frederiksen (lærere i Koldby), 27. Jens Dahm (far til Karen, Rita og Bjarne), 28. Togfører Nielsen, Helsingør, 29. Fodermesteren, 30. Anine Hedegaard (gift m. Kr. Hedegaard). Erik Dahm døde på »Estrup« og Christine Dahm flyttede i 1939 med sønnen Harald til »Wilhelmsborg« v. Thisted. Marie Yde, Johanne Græsbøll og Kristian Dahm Frederiksen er søskende, børn af Peder Frederiksen »Mellem Mølle«. Peder Frederiksen var gift med en søster til Erik Dahm. Else Schiøtz, Marie Yde, Johanne Græsbøll, Karen Krabbe, Bjarne Dahm og Kristian Dahm Frederiksen er kusiner og fætre, oplyser Elna Græsbøll Pedersen, Korsørvej 14, 7400 Herning.



Leif Møller Jensen, Holmehaven 79, 2670 Greve, skrev i julen 1994: Min far, Thomas Jensen, som i dag er 85 år og bosiddende Horsevænget 252, 2610 Rødovre, har indskrevet følgende navne til billedet side 50 i JUL I THY 1993: Bageste række fra venstre Dithmar Gramstrup, Torsten Østergaard, Holger ?, Olav Black, Aksel Tøttrup, Jens Stensgaard, Herluf Bangsgaard, Oluf ?, ?, Tage Hilden Petersen, Lars Bisgaard. 2. række: Jenny Tousgaard, Ingvar Overgaard, ?, ?, Peter Hove, Thomas Westergaard. 3. række: Karen Margrethe, ?, ?, Henny Grønkjær, Ester Nis Hansen, Anna Marie Jensen, ?, ?. Forreste række: Richard M. Larsen, Herluf Eriksen, Thomas Jensen, Poul Poulsen, Johannes Tousgaard, Henning Hansen. Billedet havde Hans Billeskov Jansen sendt før sin død i 1992. Det er af en realklasse i Thisted 1927. Lis Billeskov Jansen, Sandbyvej 25, 2730 Herlev, har fundet billedet frem igen.



De blev konfirmeret i Sennels Kirke 8. april 1945 af sognepræst L. F. Lautrup (yderst til højre). Bageste række fra venstre Aksel Jensen, Herold Vestergaard, Kaj Otto Gregersen, Askov Christian Kristensen, Magnus Larsen Overgaard, Richardt Rask Kristensen, Niels Andersen Knudsen, Alfred Kristian Dalgaard. I midten: Kirstine Marie Kristoffersen, Else Margrethe Jensen, Elly Kanstrup Henriksen, Ester Bunk Nielsen, Rita Hundahl Jensen, Ida Johansen, Ellen Andersen. Forrest Ita Rytter Kanstrup, Anna Kanstrup Henriksen, Inga Thorhauge, Elly Dorthea Holm, Edith Kristiane Knudsen Jensen, Krista Jensine Knudsen Jensen, Lily Frøkjær, Henny Alice Harring.



Konfirmander i Sennels 1970. Bagest fra venstre: Niels Kristian Henriksen, Dennis Fredso Stüker, Jørgen Bunk, Preben Jensen, Jørgen Kristian Fisker, Lars Erik Petersen, Karl Ejnar Pedersen. Forrest: Tove Marie Pedersen, Lene Møller, Solvejg Madsen, Kirsten Smed Christensen og sognepræst (i en årrække også provst) Anders J. Hindsholm. Billederne er fra Ester Godiksen, Vorringvej 1, Tved.



Forhåbentlig er der folk i Sydthy, som kan give nærmere oplysning om dette billede. Det er fra Inge Thøgersen, tidligere Aspevej 12 i Thisted, nu Præstevej 10, Hover, 6971 Spjald. Hun har fået billedet af sin mor Dagmar Bach, f. Sørensen, der voksede op i Heltborg, blev gift med Evald Bach og bosat i Vildsund. Under billedet står der Sydthys Kredsforenings Ungdomsrejse 1933.

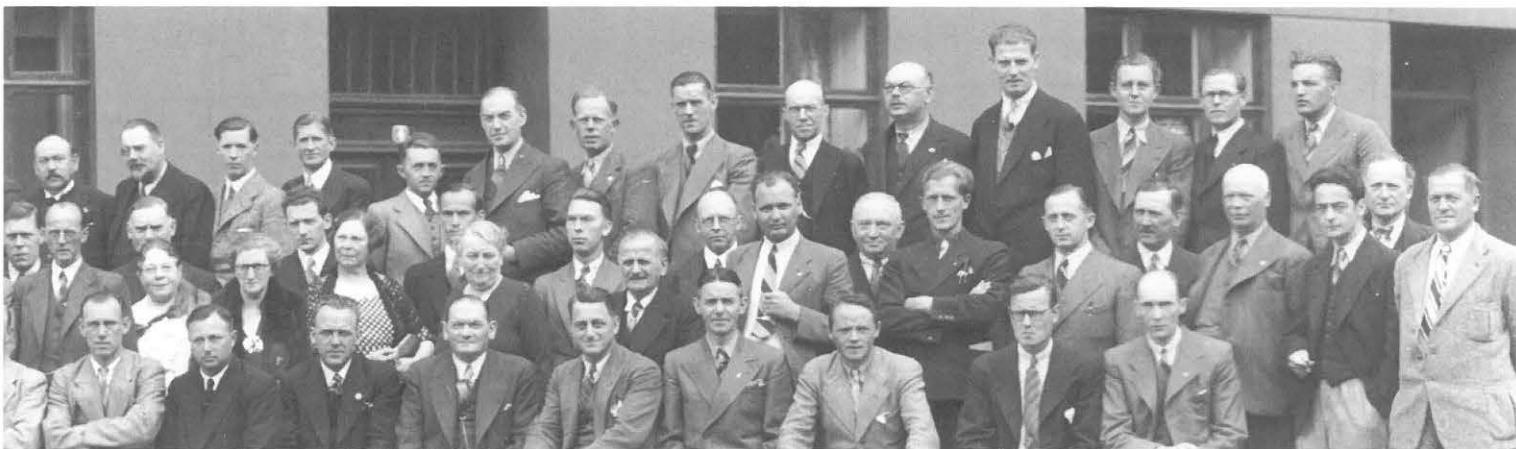
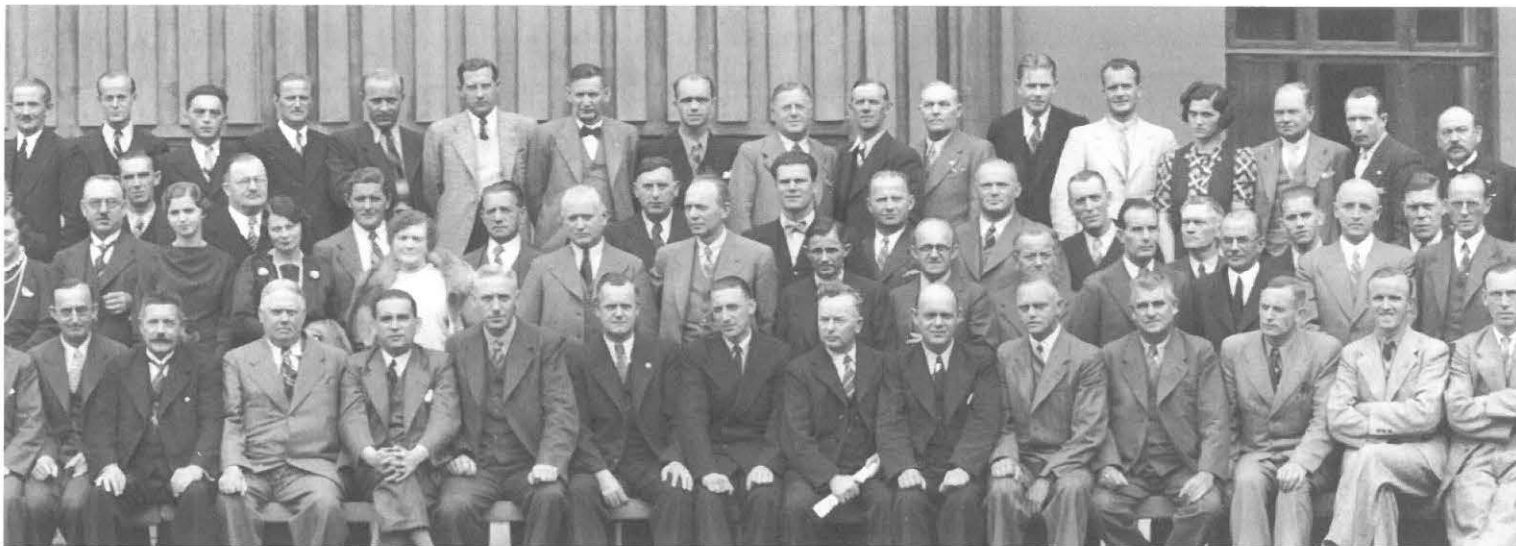


Endnu et billede fra Thisted købstads 400 års jubilæum 1924. Det er fra overretssagfører Hans Billeskov Jansens samling, som et barnebarn af samme navn arvede. Billedet er sendt til JUL I THY af Lis Billeskov Jansen. Hendes mand døde 11. juli 1992. Overretssagføreren skrev bag på billedet: Havnepladsen Thisted den 10/8 1924. Kong Chr. X hilser på overrettsagf. H. Billeskov Jansen. Fru B. J. er damen til venstre i den lyse dragt.



Det andet billede er fra kongemodtagelse på jernbanestationen i Thisted 28/9 1927. Overrettsagfører H. Billeskov Jansen har ikke skrevet noget om personerne på dette billede.





I lang tid har der på Thisted Dagblads faktorkontor hos Erik A. Lauridsen stået et meget bredt billede med et utal af mennesker på. Mange er blevet spurgt, men det er ikke lykkedes at opklare, hvor billedet stammer fra! Vi – udgiverne af JUL I THY – anmoder derfor vore læsere om hjælp.



Ole Frandsen, Niels W. Gades Vej 2, 8000 Århus C, har sendt dette billede af Thisted FDF's orkester, som det så ud i 1943/44. Orkesteret blev ledet af Rich. Scharling, som var dirigent. Øvelser og indstudering af nye numre var lagt i hænderne på instrumentmager/snedker Michelsen, som også var medlem af Thisted Byorkester, hvor han spillede helikon. Han boede i et af de første huse på Nørregade med værksted og øvelseslokale i baggården. Han var svigerfar til den navnkundige violinspiller Børge Christensen, som havde sit daglig arbejde i Thisted Musikhus i Storegade, hvor FONA nu har til huse.

Det ny album

Fortrinsvis billeder fra de sidste 25 år

Da mange af de billeder, vi får til DET GAMLE ALBUM, er ret gamle, vil vi fortsat benytte DET NY ALBUM til fotografier af nyere dato. De fleste af billederne i denne årgang af JUL I THY er taget inden for det sidste års tid. Forhåbentlig vil vore læsere fortsat forsyne os med billeder både til det gamle og det ny album – og gerne fra hele Thy, Hanherred og Thyholm.



Dette billede blev taget 19. august 1995 af Peter Mørk. Elever fra Tømmerby-Lild Skole var samlet til 40 års jubilæum. I bageste række fra venstre: Erik Rohde, Frøstrup, Thorkild Winther, Ø. Assels, Esben Larsen, Thisted, Gerhard Svaneborg, Frøstrup, Lars Larsen, Ikast. Midterste række: Arne Kristensen, Klarup, Erik Vendelbo, Hanstholm, Bent Larsen, Køge, Herluf Larsen, Hanstholm, Aage Pedersen, Thisted. Forreste række: Gudrun Jensen (tidligere Kristensen), Thisted, Ragna Hansen (Sørensen), Nors, Kaja Bundgaard (Dahl), Amtoft, Grethe Ambøg (Jørgensen), Randers, Britta Thorning (Lyng), Esbjerg, og Bodil Jensen (Kjær), Nr. Snede.



Elever, der var gået ud af Thisted Realskole 1945 mødtes lørdag den 3. juni 1995 for at fejre 50 års jubilæum. I forreste række fra venstre: Ellen Pedersen (pigenavn Damsgaard), Ditte Edith Ihle (Jensen), Dagny Saalback (Sloth), Hanne Laursen (Larsen), Bitten Christiansen, Ruth Nordquist (Poulsen), Edith Nielsen (Blaabjerg), Arne Østergaard, Flemming Larsen, lærerinde Karen Beck, Anne Marie Ranneries (Johannessen) og Egon Kristensen. 2. række: Helge Busch, Ib Kjær, Evald Skak Pedersen, Jens Christian Hansen og Aage Bisgaard. Bageste række: Erik Dalgaard, Bent Christensen, Svend Erik Nyrup, Karl Heinz Møbius, Poul Flemming Nielsen og Knud Andersen.



Efterkommere af kaptajn Jagd kastede glans over mindstensafsløringen ved Faddersbøl Bro mandag den 14. august 1995 kl. 16. Stenen står ved kanalen på et hjørne af jord, der har hørt under Egebaksande, ejer Grethe Stief. Afsløringen blev overværet af mange ud over den kreds af historisk interesserede, der havde taget initiativet. Stenen er fundet på en mark nær Jannerup Kirke og skænket af Børge Fink. Stenhuggermester Ole Wensien, Bedsted, har indhugget teksten. Før afsløringen redegjorde Verner Poulsen for kaptajn Jagds store indsats, og kaptajn Jagds sønnesøn, Svend Jagd (til højre), foretog afsløringen, bistået af sin søn, Henrik (til venstre). Svend Jagd takkede for, at der var rejst et minde om hans farfar, og fortalte, at han lige var kommet fra Amerika, hvor han i Washington havde været med til afsløringen af et mindesmærke til et beløb, svarende til 100 mio. danske kroner. Det var et minde om Koreakrigen 1950-53. Svend Jagd, der har været skibsinspektør hos ØK, var officer på det danske hospitalskib »Jutlandia«, der gjorde tjeneste ved Korea. Foto: Jørgen Miltersen.





Elever, der var gået ud af Vesløs Skoles realklasse i 1970, samledes til 25 års jubilæum i juni 1995. Bageste række fra venstre: Hanne Kloster Skårup (gift Jeppesen), Karen Margrethe Eriksen (Agesen), Mona Rægård Jensen (Kold), Ulla Middelboe (Lauritsen), Karen Agesen, Erik Bach Andersen, Henrik Mortensen, Bent K. Pretzmann, Sigrid K. Nielsen (Kloster), Lene Munch Larsen (Pedersen). Midterste række: Dorit Sekkelund (Hansen), Jytte Skovsted (Sørensen), Anna Marie Odgård (Immersen), Jette Nørgård Jensen, Anni Kjærgaard Thomsen (Greger- sen), Tove Græsbøl Thomsen (Eriksen), Else Bliksted Dam. Forreste række: Anni Kloster Larsen (Fransen), Kirsten Søgård Jensen (Pedersen), Margit Christensen (Pedersen), Anna K. Bendtsen (Kær), og Jytte Løgsted Pedersen (Rohde). Yderst til højre klasselærer Helen Rønn Christensen. Foto: Peter Mørk.



Lokalhistorisk interesserede i Hunstrup-Østerild-Hjardemål er ved at indsamle materiale til en bog med oplysninger om personer, gårde og huse i de tre sogne. I bogen får den berømte Anne Søb og Kjølbvgaard en fremtrædende plads. Anne Søb blev født i Thisted i 1646. Et år efter, at hendes første mand, Søren Jacobsen Lugge var død, blev hun i 1679 gift med borgmester i Thisted, Enevold Nielsen Berregård og kom til at bo på Kjølbvgaard, hvor hun døde 1736 i en alder af 90 år. Kjølbvgaard blev solgt til udstykning i 1915. 27 husmandsbrug blev opført på herregårdens jorder, og endvidere blev der solgt 13 parceller. Bygningerne lykkedes det ikke at bevare, men en ny Kjølbvgaard blev opført i 1919. Gårdens ejer er i dag Arnold Thøgersen. Han købte Kjølbvgaard i 1969 af Chr. Frøkjær, der havde haft gården i 30 år. Øverst Kjølbvgaard set fra øst. På det nederste billede står Arnold Thøgersen og peger over mod det sted, hvor den tidligere herregårds hovedbygning lå nord for den nuværende have. Foto: Jørgen Miltersen.





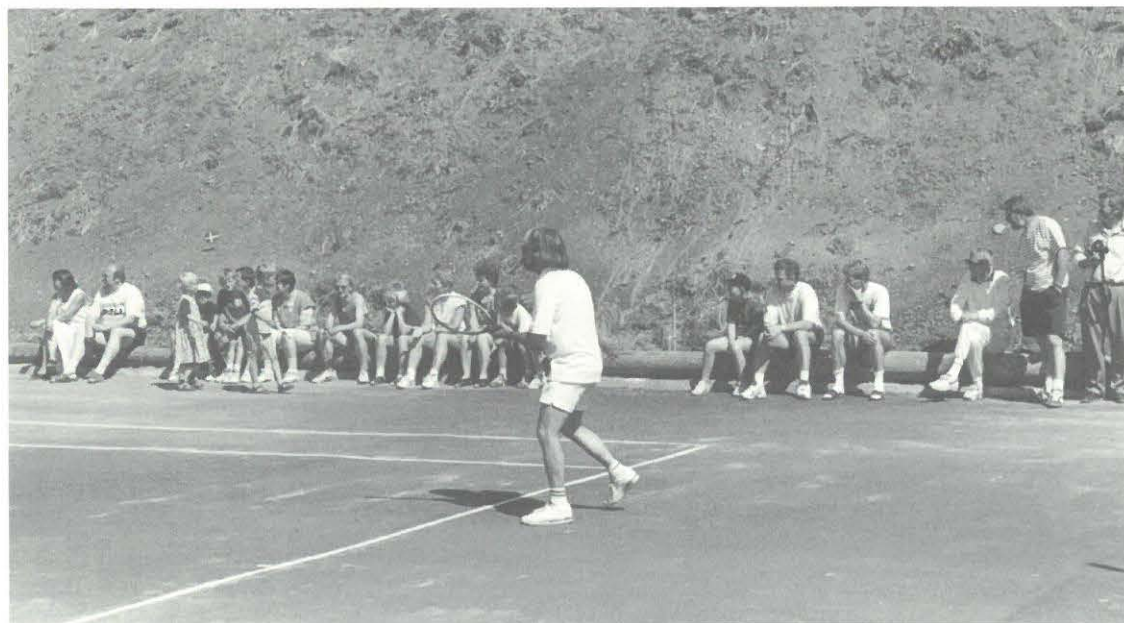
50 år efter, at de var konfirmeret, samledes såkaldte »guldkonfirmander« i Nors Kirke søndag den 9. april 1995. Der var 20 konfirmander på holdet. Fem er afgået ved døden. En enkelt ønskede ikke at være med. På billedet, taget i Nors Kirke af Klaus Madsen, ses i forreste række fra venstre Anna Fuglsang (pigenavn Pedersen), Koldby, Edith Sørensen (Gregersen), Hunstrup, Marie Yde (Jensen), Brovst, Edith Christensen (Sørensen), Hirtshals, Anna Vestergaard (Østergaard), Rungsted, og Poula Jensen (Thomson), Hillerslev. I bageste række Viggo Sørensen, Tved, Ejner Nielsen, Tilsted, Sv. Aa. Møller Petersen, Sjørring, Esther Ottsen (Pedersen), Dianalund, Anna Marie Boyer, Thisted, Christian Ganderup, Måbjerg ved Holstebro, Viktor Bak, Skovlunde, Ballerup, og Ove Sørensen, Ø. Vandet.



Elever, der var gået ud af Vorupør Skole i 1970, samledes lørdag den 27. maj 1995 med fire af deres lærere. 11 tidligere elever deltog. 4 var forhindret. I bageste række fra venstre står Anne Eriksen, Jette Jeppeson (pigenavn Knudsen Pedersen), Karen Jørgensen (lærer), Holger Jørgensen (lærer), Ruth Bjerum (lærer), Henrik Grønlund, Ole Nielsen, Niels Møller, Jens Ole Jensen og Johannes Jensen. Foran sidder Jane Nielsen (Jensen), Grethe Ajstrup (lærer), Mary Thomsen (Jensen), Mie Andersen (Skafsgaard) og Jane Bojesen. De elever, der var forhindret, var Erik Kristensen, Jon Larsen, Krista Wittrup og Ellen Marie Møller, oplyser Mie Andersen. Foto: Peter Mørk.



Lørdag den 24. juni 1995 kl. 15 blev en tennisbane indviet i Nors. Banen er anlagt i en grusgrav, der hører til præstegårdsjorden. Læge Carsten Andreasen (til højre) talte på initiativtagernes vegne, og endvidere blev der talt af 1. viceborgmester, formand for Thisted Kommunes kulturelle udvalg, Chr. J. Christensen, Vildsund. Formanden for Nors-Tved Borgerforening, Knud Søb Larsen (til venstre), var blandt dem, der var mødt op for at gratulere.



Efter indvielsen stillede sognepræsten i Hillerslev-Kåstrup, provst Johan Thastum, op til kamp mod skoleinspektøren i Nors, Claus Bøegh. Det blev en sejr til Claus Bøegh, der var på hjemmebane. I en tidligere kamp sejrede Johan Thastum. Fotos: Jørgen Miltersen.



Elever fra Thisted Borgerskole mødtes lørdag den 27. maj 1995 for at fejre 40 års jubilæum. De havde gået i 7. og 8. a, b, c. Bageste række fra venstre: Tage Nordentoft, Niels Ås Jensen, Harry Miller, Bent Christensen, Bent Akselsen, Jens Kappel, Ole Filtenborg, Rosa Larsen (pigenavn Axelsen), Inge Lis Meisner (Larsen), og Lilian Petersen (Christoffersen). 3. række: Ebba Grube Kappel (Overgård), Kirstine Riis Nielsen (Hyldgård), Else Sørensen (Pedersen), Inga Andersen (Axelsen), Ella Smed-Kristensen (Bjerregård), Birthe Freidrichsen (Lund), Ingrid de Bruijn (Jensen), Betty Houmøller (Jensen), Lis Filtenborg (Simonsen), Ulla Nyby Hansen (Pedersen), Ellen Styrbech (Nielsen), Inge Gade-Nielsen (Nordlin Larsen), Ulla Märker (Dinesen) og Bente Jensen (Olesen). 2. række: Herold Jensen, Bjarne Nielsen, Connie Thomsen (Nielsen), Per Redder, Erik Bisgård, Åse Wang (Andersen), Jørn Agdrup, Grethe Pedersen (B. Nielsen), Karl Ejner Pedersen, Jytte Pedersen (Kristensen), Grethe Jensen (Sørensen), Flemming Jensen, Otto Bower og Fin Nørgård Kristensen. Forrest Edith Gregersen (Larsen), Kirsten Jensen, Orla Bjerg Kristensen og lærer Poul Nedergård. Foto: Peter Mørk.



Ni gamle klassekammerater mødtes lørdag den 24. september 1994 i Hørdum. De startede i 1. klasse 1943 og gik ud af skolen i 1950. Mange af dem havde ikke set hinanden siden. Fra venstre Ebba Sørensen (pigenavn Mørk), Ole Christensen, Tove Krogsgaard (Jensen), Jørn Nørgaard, Ellen Reenberg, Knud Munkholm, Henny Thomsen (Andersen), Preben Madsen og Jørgen Poulsen. Efter frokost på Hørdum Kro gik de en tur i byen, eftermiddagskaffe fik de hos Bente og Preben Madsen i Koldby, og om aftenen var de på Vildsund Strand. Foto: Klaus Madsen.



25 års jubilare samledes på Vestervig Centralskole i 1994. 21 elever gik ud af 3. real i 1969. 13 deltog i jubilæet. De fik en festlig dag ud af det i selskab med klasselæreren, Erik Hein-Jørgensen, der viste rundt på skolen. I bageste række fra venstre Jytte Jensen, Karin Nielsen (Johansen), Kaj Jensen, Anne Margrethe Stensgaard (Pedersen), Alex Jensen, Erik Poulsen, Jens Chr. Søe. Mellemste række: Bente Jensen (Steffensen), Grethe Larsen og Erik Hein-Jørgensen. Forreste række: Torben Nielsen, Else Marie Hansen (Mikkelsen), Gitte Jensen og Mikkel Toft Jensen.



Studenter fra Thisted Gymnasium 1970, 3. my, mødtes i Thisted lørdag den 3. juni 1995 for at fejre 25 års jubilæum. I bageste række fra venstre Gunnar Maertens, Peder Nissen, Mogens Christiansen og Jørgen Jørgensen. I 2. række: Knud Erik Jensen, Søren Miltersen, Knud Eigild Jensen, Niels Søndergaard og Lars Chr. Andersen. I 3. række Karen Thorsager (pigenavn Kanstrup), Karin Frøkjær Knudsen, Anne-grethe Mikkelsen, Karen Marie (Nielsen) Hansen, Bente Middelboe og Maren Lis Larsen. I forreste række Conni Gregersen, Margit Weje og Ingelise Blaabjerg. Foto: Klaus Madsen.



Thisted Gymnasiums mx-klasse 1970 var ligeledes samlet til 25 års jubilæum. Bageste række fra venstre: Jens Jørgen Jensen, Hans Jørgen Hansen, Jens Dybdahl, Solveig Møller (pigenavn Hinding), Morten Bach Andersen. 2. række: Tove Jacobsen (Sørensen), Svend Ørgaard Nielsen, Ingeborg Oddershede Bach, Jørgen Andersen, Søren Foldager, Per Harald Jensen, Carsten Conrad Nielsen. Forreste række: Inger Berthelsen, Inge Kjær Nielsen (Pedersen), Anette Laustsen (Hove), Bente Fanøe, Margit Hermansen, Søren Peter Yde og John Braskhøj. Henning Dahlgaard nåede først frem, da fotograferingen var overstået. Foto: Peter Mørk.

Fra læserne

Arbejdernes Radioklub

Der manglede et par navne under det nederste billede på side 35 i JUL I THY 1994. Billedet var fra Olga Andersen, Husumgade 4, København. Kasserer for Arbejdernes Radio- og Fjernsyns-klub, Thisted Afdeling, H. Thomsen, Thylandsvej 51, skriver:

Nr. 4 i bageste række er Jens Christensen, der har boet Aalborgvej 153. Manden i forreste række, som sidder sidst, er Edvard Sørensen. Han er svigerfar til malermester Knudsen

I Skoven 1924

Henny Wissing, Nygade 6, Thisted, har været ved at se i gamle numre af JUL I THY. I 1976 var der på side 33 et billede af en kiosk i Skoven i Thisted. Fru Wissing oplyser:

Det er min far, der står som nr. 4 fra højre. Min far, P. C. Christiansen, havde den kiosk, man ser på billedet, og en kiosk i vejens modsatte side. Min far havde først frugt- og grøntforretningen »Viola« i Østergade. Da den blev lagt til Hvass Møbler på Nytorv, fik han tobaksforretning, der senere blev til Nytorvs kiosk.



Opførelsen af »Valbygåsen«

Arne Ringgaard Pedersen, Schweizerdalstien 77, 2610 Rødovre, der gennem årene har leveret mange artikler og billeder til JUL I THY, nøjes denne gang med følgende oplysning:

På side 37 i 1994-udgaven af JUL I THY findes et billede fra Thisted Realskoles opførelse af »Valbygåsen«. Det er ikke oplyst, hvornår billedet er taget. Da der var tradition for, at rollerne blev besat med elever fra realklassen, da Dithmer Gramstrup er med på billedet, og da han blev optaget i gymnasiet på Rungsted Statsskole i august 1927, er der ikke tvivl om, at billedet er taget i dagene omkring realskolens fødselsdag den 27. november 1926.

Arne Ringgaard Pedersen føjer til, at han er ved at lægge sidste hånd på en ret stor artikel til Historisk Årbog. Artiklen handler om de 74 Thisted- og Thydreng, som i årene 1922-1949 frekventerede Rungsted Statsskole. Titlen bliver »Da Thisted Gymnasium lå ved Øresund«.

PS. Billedet fra opførelsen af »Valbygåsen« var fra overretssagfører H. Billeskov Jansens billedsamling.

Fra Rønsbæks fotosamling

Kaj Christensen, Kornmarksvej 18, 7840 Højslev skriver:

I de senere år har jeg med interesse set på det årlige blad JUL I THY. Jeg har nemlig en del gamle billeder fra Thisted og omegn. Min fædrende familie stammer nemlig derfra. Min farbror, afdøde K. Rønsbæk, havde i mange år forretning i Storegade 17. Han var ivrigt amatørfotograf og har efterladt sig virkelig mange gode billeder fra det gamle Thisted. Det kunne være fint, hvis de var synlige for en bredere kreds, og der kunne netop JUL I THY være velegnet.

Jeg vedlægger et »prøvebillede« fra badestranden ved Klitmøller fra 30'erne. Oplysning på bagsiden:

Pigen, der ser op, hedder Bente Christiansen, og damen med hatten er Elisa Christensen. De øvrige er ukendte.



Register

I 1993 blev der taget fat på en registrering af tidligere årgange. Registeret kom i første omgang til at omfatte årgange 1972-1991. I 1994 blev registret udvidet med årgangene 1967-1971. I år omfatter registret årgangene 1965-1966.

1965

»Så ringer de gamle klokker« Digt af C. Sørensen.....	side 3
»Juledrama ved Ørum« af C. Brunsgaard.....	side 4
»Svenskerne i Thy« af Ole Bang.....	side 7
»Pigen hos Højfolkene« Et sagn.....	side 25
»Fiskere« af J. Gr. Pinholt.....	side 26
»Manden i Værshøj« Et sagn.....	side 29
»Da æ dejn bløw væk« Digt ved C. Brunsgaard.....	side 30
»Fra det gamle album«.....	side 33
»Nogle oplysninger om J. P. Jacobsen« af August F. Schmidt.....	side 41
»Thyland« Digt af Marius Jensen.....	side 43
»Fremmede fugl« Digt af Martin Jensen.....	side 44
»Thyboer for 100 år siden« af C. Brunsgaard.....	side 45
»Ved Limfjordens bred« Digt af K. Jensen.....	side 48
»Gamle historier fra Tilsted« ved P. P. Smidt.....	side 49
»En stærk thybo« af J. Nielsen-Jexen.....	side 52
»Wor ejen Sirkus« ved Peter Fidus.....	side 54
»Dagbogsnotater«.....	side 58

1966

»Jul i Thy« Digt af K. E. Thomsen.....	side 3
»Mette Vognsen« En kvindeskæbne fra Hanherred ved Emanuel Henningsen.....	side 4
»Skillingsviser fra Thy« ved C. Brunsgaard.....	side 15
»Præsteaffærer i provisorietiden« ved C. Brunsgaard.....	side 17
»En havboremse«.....	side 21
»Da Pier slagted æ ywlgålt« af Astrid Ravnrose.....	side 22
»Strømmen fri ved Thyborøn« Sang af Erik Berthelsen.....	side 24
»Et krigstids-drama på Mors« af C., Brunsgaard.....	side 25
»Limfjordslandet« Digt af J. Søborg.....	side 27
»Til juletræ 4 gange på én aften« af Kristian Krabbe.....	side 28
»Skatten i Sjørring Sø«.....	side 30
»Den stærke mand i Kåstrup« af August F. Schmidt.....	side 31
»Fra det gamle album«.....	side 33
»Glimt fra Thy« af Gerda Hegnet Bach.....	side 41
»Da der var kloge koner« af Jacob von Thybo.....	side 42
»Nanda i Vang« af P. Pedersen.....	side 44
»Højmanden ved Bromølle«.....	side 46
»Minder fra en politisk brydningstid« af J. C. Nørhave Nielsen.....	side 47
»Fattighuspigen og hendes bejler« af C. Brunsgaard.....	side 51
»Spøgelses-koen i Hundborg«.....	side 52
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus.....	side 53
»Dagbogsnotater«.....	side 57



Der er også Thyboere i Sydafrika
og vi står klar til at modtage vore gæster
med en god solid jysk betjening
- og tilmed på et sprog som de forstår!



Havnepladsen 5A - Postboks 9
9900 FREDERIKSHAVN
Tlf. 98 42 31 33 Fax 98 43 84 33

eller nærmeste rejsebureau
tilknyttet REJSEGARANTIFONDEN

Vi bruger moderne udstyr, når vi fremstiller Deres tryksager,
så De er sikker på høj kvalitet.

Produktion og salg af postkort over det meste af landet.



Fabriksvej 8 . 7700 Thisted . Tlf. 97 92 31 66 . Fax 97 91 00 81

Fra Forlaget
efterlyser vi stadig gamle
numre af »JUL i THY«.

Henvendelse til:
Erik A. Lauridsen
Limfjordsvej 20, 7700 Thisted
Telefon 97 92 01 75

HUSK...

*Håndklæder - Sengesæt - Sengetæpper -
Plaids - Dyner - finder De i et smukt udvalg
midt i Gå-gaden hos:*

Gardin
EKSPERTEN
ERIK SCHARLING

Gågaden . Telefon 97 92 09 77*
Stedet, hvor man køber gardiner!

IMERCO

AGERHOLM - Storegade 7 - 7700 Thisted - 97 92 00 22

GLAS - PORCELÆN - KØKKENUDSTYR

IMERCO



Kresten
Borggaard



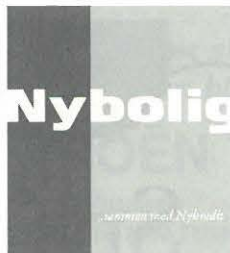
Ejnar
Jeppesen



Kennert
Sohn



Ronald
Klitte



Nybolig Thy

Jeppesen, Sohn
& Borggaard
Statsaut.
ejendomsmæglerfirma

Storegade 8 . 7700 Thisted . Tlf. 97 92 22 88 - Jernbanegade 3 . 7760 Hurup . Tlf. 97 95 23 55

Julegaver

Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon 97 92 10 02



Sparekassen
THY

Vi er ikke som de andre



Deres håndværker

Alle former for

REPARATIONER

I tømrer- og snedkerarbejde

Nr. Allé - Thisted

Tlf. 97 92 12 04 . Bil-tlf. 30 97 38 04

Hermans Snedkeri

Thisted Materialhandel

v/ Kaj Knudsgaard

matas



Kaj Knudsgaard . Vestergade 16 . 7700 Thisted . Tlf. 97920052

MATERIALISTEN

Bøger af enhver art og til
ethvert formål



BALLEBY's BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN

Store Torv 5. Tlf. 97 92 00 90

7700 Thisted

*Køreglæde der siger **SPAR TO**
- kræver en bil der er **GO'***

CITROËN THISTED

v/ Frank Paulsen

Industrivej 53, 7700 Thisted

Tlf. 97 92 44 22



KK **skilte**

TLF. 97 92 06 47 ★ 7700 THISTED

Tillægslån

Lån til huset til lige, hvad De vil

REALKREDIT
Danmark

Gl. Toldbod * 7700 Thisted - Tlf. 98 12 53 00

- byens
spændende
... tøjbutik

Louise

Storegade 11, 7700 Thisted.

Tlf. 97 92 02 11

FLVV

TIL KØBENHAVN

Køb billetter hos:

Sextus Bjerres Eff.

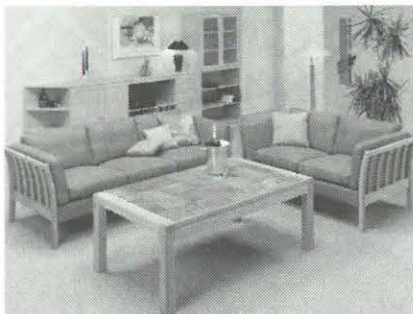
STATSAUT. SKIBSMÆGLER LIVERSEN

7700 Thisted

aut. indenrigsagent - Tlf. 97 92 30 33

Møbler til jul – og hele resten af året!

Kig ind til os - og se vort udvalg - uden købetvang



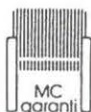
Vi bor midt i byen



Jernbanegade 19



Nye og brugte møbler - til alle priser



Frøkjær MØBLER
TLF. 97 92 04 66 KNUDSEN JERNBANEGADE 7700 THISTED

Kom ind
og se
hvad vi har!



a.m.b.a.



- Alt i glarmesterarbejde
- Indramning
- Salg af kunstnerplakater

Thisted Glarmesterforretning

v/ H. C. Bach, Møllevej 57, 7700 Thisted

Butikken er åben daglig 12.30-17.30.

lørdag dog 9-12 - men vi svarer altid på **97 92 19 17**

Kjeldgaard
SKO

GÅGADEN - 7700 THISTED
TLF. 97 92 08 00


**Fuld
effekt**

Elektrikeren

J.K.ELECTRIC ApS

Bjørnevej 8 . 7700 Thisted

97 92 50 66



**B
L
I
K**

– Ring og bestil en af vore servicevogne med
uddannet VVS-montør.



Niels Skaarup & Søn

Blikkenslager og VVS Installatør

Industrivej 4 - Tlf. 97 92 04 41 - 7700 Thisted

Calles Conditore

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon 97 92 01 60



**NORDVESTJYSK
HANDELSGYMNASIUM**

Lerpyttevej 52 . 7700 Thisted
Telefon 99 19 19 19
Fax 99 19 19 99

Auto Winkler

*Salg af nye og brugte biler
Bilreparation*

Tigervej 5 . Thisted . Telefon **97 92 16 88**



Aut. forhandler

favør

STORKØB

Kastet, Tlf. 97 92 66 00 Fårtoftvej, Tlf. 97 92 11 30

Havnesmeden

Smede- og maskinværksted
v/ Knud E. Andersen
Privat tlf. 97 92 17 15
og Leif Andersen
Privat tlf. 97 92 02 04

**ALT INDENFOR
BINDERI**
Kæmpeudvalg i årstidens blomster
Deres blomsterproblem
- vort speciale
Blomster sendes overalt

**TOVES
BLØMSTER**
97 92 02 22
Privat 97 93 12 54

Østerbakken 66, Thisted, Tlf. 97 92 02 22

Ring efter en
Gardinbus

Se gratis ca. 1000 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

HLL
bolig - tekstil
THISTED TLF. 92 24 44

**Telefon
97 92 24 44**
**- det er os
med
gardinbusserne!**

Gør det nemt for Dem selv

Forsikringer, pension,
lån og realkredit
i Den Danske Bank



DEN DANSKE BANK

**Nyd
haven!**



Deres rådgiver i valg af:

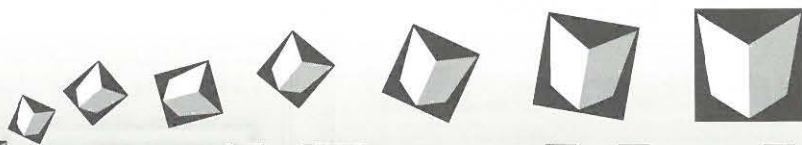
Frø til have og mark - Blomsterløg og knolde - Fuglefrø og Foder (også i små portioner) - Gødning - kemikalier og spagnum - Vandingsmateriel og springvand - Plæneklippere og minitraktorer - Plænegræs og redskaber
SERVICEVÆRKSTED og meget mere.



**THISTED FRØ
OG MASKINHANDEL**

Thorstedvej 88 - 7700 Thisted
97 92 25 66

FRØ - GØDNING - HAVEREDSKABER
HAVEBRUGSREDSKABER - SALG & SERVICE



Thisted Dagblad

- i Thy - om Thy - for Thy

Benyt dig af
den tætte forbin-
delse til hurtig
service



Thy Biltelefon

v/ Olav Gjørup, Vorupørvej 6, 7700 Thisted

Tlf.: 97 91 11 33 - 40 19 11 33

Fax: 97 92 68 38

TELEDANMARK
MOBIL
C E N T E R

Køb julegaver i



Frederiksgade . Thisted

brille-
huset

Briller og
kontaktlinser

VESTERGADE 7
THISTED . 97 92 04 37

Få en
kasse-
kredit
til
uforudsete
udgifter



Unibank



BYENS STØRSTE
UDVALG I

- » Lamper
- » Skærme
- » Puder m.m.



Gaveidéer
får man hos:



Brdr. W Hansen
VESTERGADE 84 . 7700 THISTED
TLF. 97 92 27 00 . FAX 97 91 10 00

TAPET - FARVE - GULV

Ærlig information, ...Værs'go!

Maling
Tapet



Profa Farver

Gulvbelægning

Jensen & Langballe St. Torv • 7700 Thisted • Tlf. 97 92 33 44

- Egen slagterafdeling
- Vin fra hele verden
- Byens bedste grøntafdeling
- Faste lave priser
- Åben når du har behov for at handle
- Stort udvalg i dybfrost

Super Brugsen

THISTED ARBEJDERFORENING

Store Torv · Tlf. 97 92 02 99

Alternativet til giganterne



Forsikringssselskabet

»Thisted Amt« g/s

Thyparken 16, 7700 Thisted · Telefon 97 92 10 55

*Der er 200 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det*



Engelsk

THISTED - HANSTHOLM

Wadmann



Store Torv
Thisted
Tlf. 97 92 10 32

Centrum for ure, briller og kontaktlinser

Nykredit

THISTED

Storegade 8
7700 Thisted
Tlf. 97 92 18 88

F. Lynggaard Poulsen

Bageri – Conditori

Vestergade 59

Thisted – 97 92 06 84

ELKØB
KANSTRUP

Køkken - bad
Garderobe-
skabe
EL- artikler
Hvidevarer
Hvidevare-
service



bvis
KOKKENER

STOREGADE 4 • 7700 THISTED
TLF. 97 92 45 50 • FAX 97 92 45 11

Deres
tæppe
garant
garant
smed • tæpper

INDUSTRIVEJ 61 . 7700 THISTED . TLF. 97 92 13 88



v/ Jacob Yde Pedersen
Ålborgvej 12
Tlf. 97 92 29 77

v/ Klaus Agesen
Ålborgvej 64
Tlf. 97 92 19 77

Åben alle ugens dage kl. 6.30 - 23.00

EuroSko
Juul Sko
Vestergade 20 . Thisted

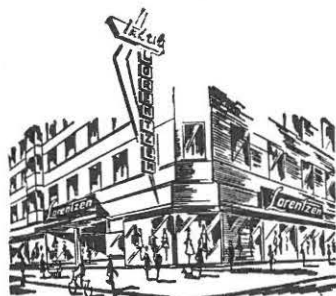
Thisted Anti Rust

Kurt Dam

Industrivej 25 . 7700 Thisted

Telefon 97 92 25 05

MERCASOL



AMTETS STØRSTE
specialmagasin
i dametøj

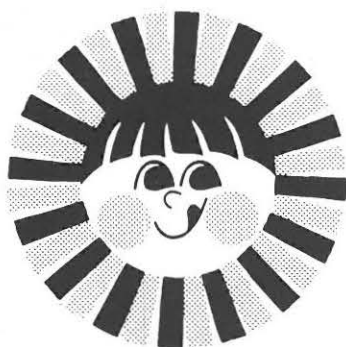
Thisted
Tlf. 97 92 28 33

Lorentzen

bygge marked

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Tigervej 15 . Thisted . Telefon *97 92 33 11



**Polar
is**
*Hærra for det
danske*

**Jord-, beton-
og murerarbejde**



HENNING THOBIASEN

murermester

Tilstedvej 79 - 7700 Thisted - Tlf. 97 92 57 36

Hatten af for Thy Julebryg



ISBN 87 85 131 24 5

Kr. 57,00